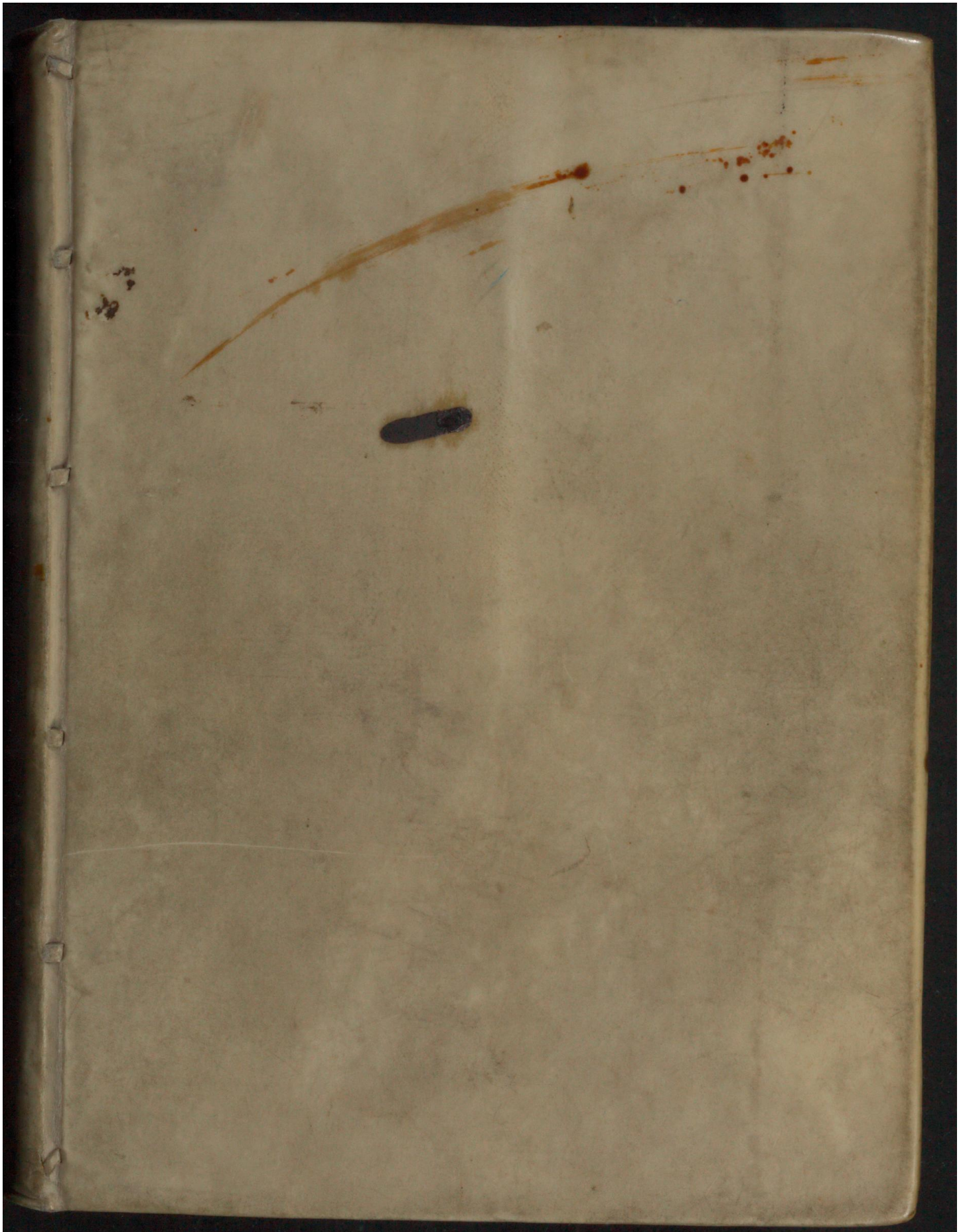

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [1]

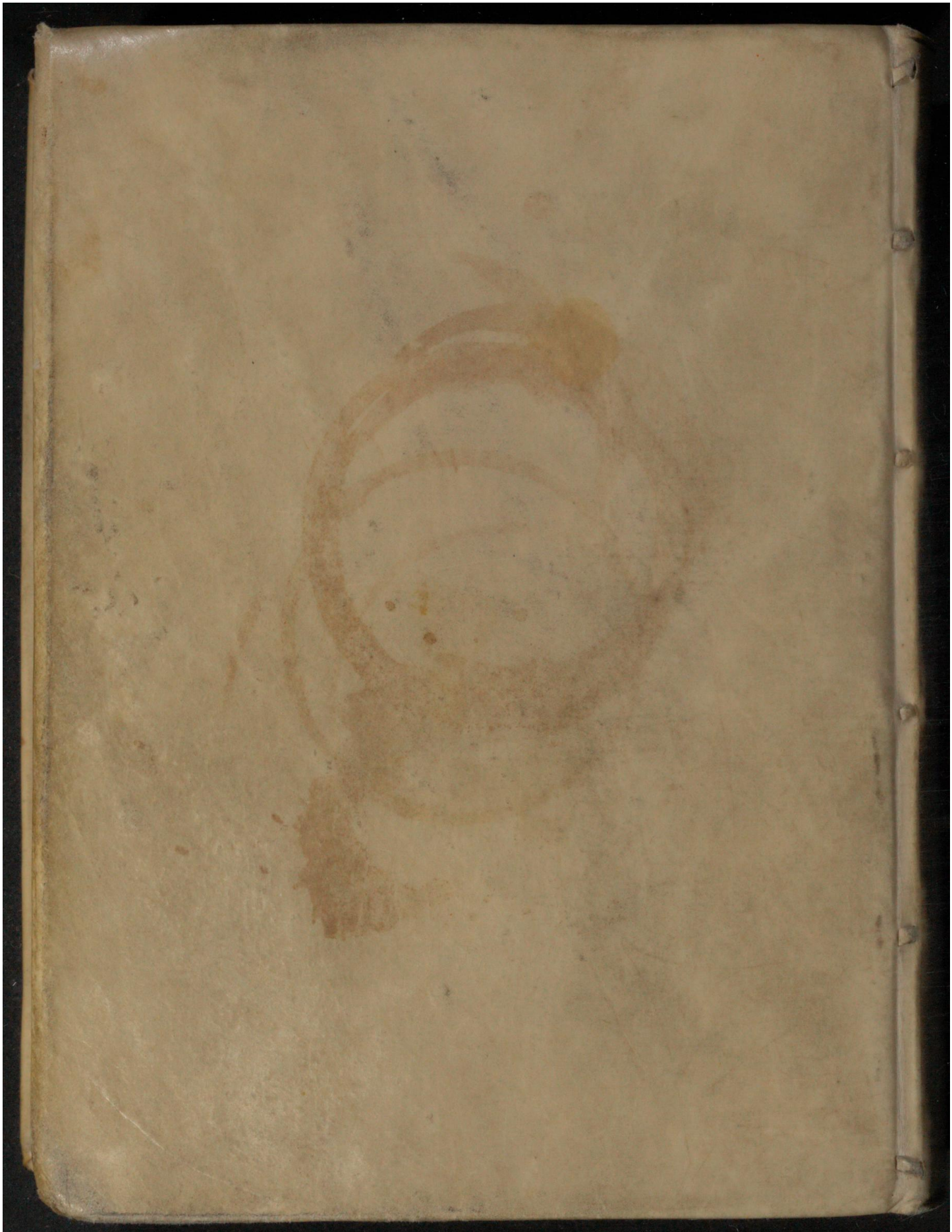

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [1]

G. A. BREDEROODS

Stommen RIDDER.

Ghespeelt op de

Nederduytsche Academie.

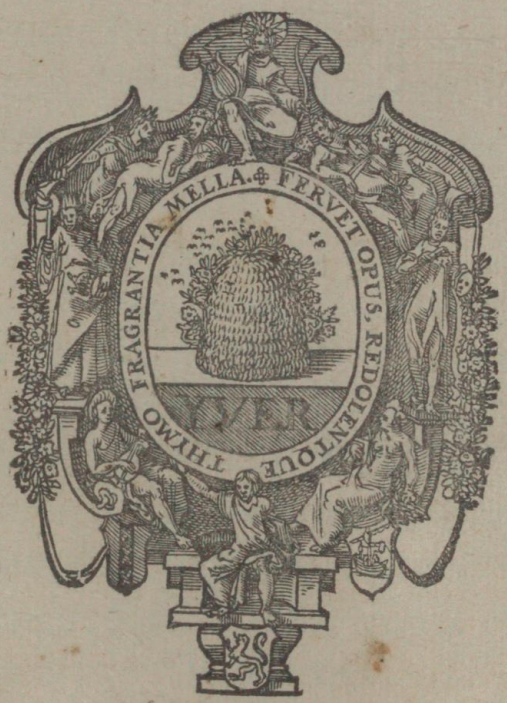

T'AMSTELDAM,

Voor Cornelis Lodowijckſz. van der Plaſſe, Boeck-verkooper, aen de Beurs, in den Italiaenſchen Bybel. 1633.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

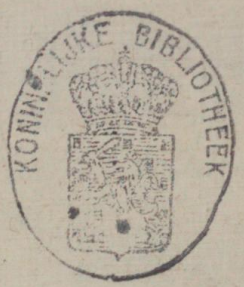

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Tot de Konſt-Beminnende

L E S E R S.

GVnſtighe Leſers, alſoo my dit Spel ter hant ghekomen is nae den doot des eerweerdighen Poëts *G. A. Brederode*, ſaligh. ghedachten, ſoo en hebbe ick V. L. den Inhout van dit Spel hier voor niet konnen by-voeghen: Ter eender ſyde dat ick en eenighe andere de Hiſtorie van Palmerijn niet en hebben geleſen; ten anderen, dat wy oock niet gheerne onſe handen ſouden willen ſteecken in zijn werck. Ende alſo't de wreede doodt hem niet en heeft willen toe-laten, de verklaringhe op dit zijn volmaeckte ende volſpeelde ſpel te doen, ſo heb ick nochtans uyt liefde niet konnen naelaten alle beminders der Reden-konſte, ende liefhebbers der *Duytſche Academie*, deſe uytgenomen *Tragedi-Comedie* op te offeren tot een Teſtament ende leſte Erfgoet; daer V. L. vele treffelijcke Sententien in vinden ſult, ſoo van hooghe ende diepe redenen, liefd en weerliefd', vermakelijcke boertigheden; Iae een volkomen Bloem-tuyn, om elck na ſijne genegentheyt een bloemken te plucken dat hem behaeghlijck ende aengenaem ſoude moghen zijn. Vaert wel.

Vwen Dienſtwilligen

C. L. van der PLASSE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

KLINCK-DICHT.

GHelijck een Arent hooch doorſweeft des Hemels tenten,
En door zijn ſcharp gheſicht beoogt de laghe aert,
So ſweeft u vlugghe gheeſt (ô Bredero!) vermaert,
VViens ſcharp verſtand uytbeeldt het dichtſel van u prenten,

De ſuyverheyt van ſpraeck ghy hebt gheſocht te enten
Door vloeyend' ſoete rijm in ons Neerduytſche tael,
En geeft ons 't rechte ſpoor van reden wickincx ſchael,
VVaer door ghy onſterflijck blijft bloeyend' in u Lenten.

De waerheyt van deeſ' ſaeck, de ſtomme ſal 't u ſegghen,
Door leeſt en wel herknaut, het werck zijn meeſter prijſt,
Ghy vint de nuttigheyt die uyt zijn ſpreucke rijſt.

Soo dat het Plautus ſelf niet beter kon uytlegghen:
Dies kan gheen traghe tongh de roem van deeſ' Poët
Na waert uytſpreecken 't loon, 't geen aen hem is beſteet.

T. HERTOCH.

Yvert na 't recht.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Op G. A. Brederoos
STOMME RIDDER.
De Doodt in 't leven.

FY Doodt! bittere Doodt! door uwe gruwelheden
Is wel ons braef Poët *Brederood'* overleden
Met 't Lichaem, dat verrot (eylaes!) nu leyt tot aerdt,
Maer niet verſturven; neen, te machteloos ghy waert.
Sijn ſpreuck is *'t kan verkeeren*, ghelijck hy doet, geven
Gaet hy ons tydtlijck eeuw' om eeuwichlijck te leven.
En ghy, die Werelts hem Doodt achtet voor de lien,
Aen vat dit Spieghel-boeck, en gaet hem leven ſien,
Hier ſpeelt hy met ſijn rijm en ſoete vrijeryen.
Hier doet hy tot vermaeck ons droeve ſin verblyen
Met lieve Boertery. Hier teelt ſijn Byen ſoet.
Hier ſterft de een deur min, daer liefd' de ander voet.
Hier krijght het quaet zijn loon. Hier gaet de deucht verheffen.
De een die werpt de ſteen en doet hem ſellefs treffen.
Kan wenſch meer wenſchen gaen? behalven al het geen
Ghedicht, gheſpeelt, ghedruckt van *Garbrand'* is voor heen?
Moeten wy ſulcke niet ons leven langh ghedencken?
Sullen *Najaden* hem gheen ſoete *Nectar* ſchencken?
Ja, *Nimphens* treuren gaen; de *Muſen* ſijn ontrooft;
Want 't gheen hy had noch meer de Doodt hem heeft ghedooft.
Wats nu ons luſt alleen? dat bly-ich wy verheughen
In ſijn ghebleven rijm, en dat wy 't leſen meughen,
Ghelijck het blyven moet. De *Faem* roept over al,
Al is ons *Breed'ro* doodt hy nimmer ſterven ſal.

La mort en vié.

A. V. Mildert: Weeſt milt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

SONNET.

OM kryghen eenen naem onſterflijck, zijn veel weghen,
Den eenen aenvaerdende d'oeff'ningh van 't blauwe ſtael,
En d'ander raeckter toe door wel ſprekende tael:
Maer *Breedero* die heeftſ' op and're wijs verkreghen.

So yemant vraecht waer door? door Natuurs milde ſegen.
Door d'aerdt der Poëſi, gheprent vaſt in ſijn Gheeſt.
So ghy my niet ghelooft, komt hier, komt hier en leeſt
De defticheyt, om boert en is hy niet verleghen.

Siet hier ghe-evenaert twee Princeſjes in ſchoonheydt,
Die alle beyd' verſot zijn op een Keyſers kindt,
Onkunbaer, die ſijn tongh met rijp beradingh bindt.

Siet den *Phrigeſen* Vorſt, in wiens ghemoet ten toon leydt
De beeltenis ſijns Liefs, wat hy om haer beſtaet.
De doot heeft haer, rooft hem: *Natuurs pronck* hy niet laet.

I. I. Scheepmaker.

VAn vreughde ſinght met Zege-Heer,
Die ſich ſtom veynſend' ſpraeck krijght weer,
En des Schryvers gheeſt bromt uyt.
O Aerdighe! *te wreet verwoet,*
Dat ghy hem, die u leven doet,
By u in't graf wel vaſt beſluyt.

I. I. Scheepmaker.

SONNET.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

SONNET.

DE nutte wetenſchap geacht van hooge ſinnen,
Heeft onder haer natuurlijcke beweeghlijckheen
So ſonderlinghen treck van werking ongemeen,
Dat ſy de ſielen haer onſterff'lijck dwinght te minnen.

Met ſulcke krachten ſloechſe *Bredero* oock binnen
Sijn groote ſiele, die vol draghen vande reen,
De blyde Werelt ſchenckt(gelijck de Muſen d'een
Wt d'hoefſlachs-born) nu uyt ſijn volle ſpeen te ninnẽ.

Danckbarende Gemeent', die immer hebt genoten
De eerſte, komt geniet het leſt' en beſte van
Hem, die u beter noch gheen ander gheven kan.

Want met deeſ' ſtomme is hem oock de mont geſlotẽ,
Leeſt met aendacht, en van ſijn wetenſchap ghewis,
Kryghdy volkomen en rechte ghetuyghenis.

L. EBA. S.

Vierlingh aen den Leſer.

DEn Dichter van dit Spel die hon noch veur zyn doot
Een Strommen Ridder byaef voor elck een ſprekend' maken;
Soo haeſt wast niet beſchickt/ of hy quam ſelf in noodt/
En moſt al ſtommelingh de wreede Doodt hier ſmaken.

C. BIESKENS. Te volghen ick begheer:
Maer ſeght/ Wie weet wanneer?

Perſona-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

PERSONAGIEN.

Keyſer of Soudaen.
Lethea Keyſerin.
Aertſche Diana, Keyſers Dochter.
Aerdighe, Keyſers Nicht.
Palmerijn de ſtomme Ridder, of Zeege-heer.
Den Moorſchen Ridder.
Dominus Gratianus.
Brandemant.
Ammaram met zijn vier Broeders.
Een Schilt knecht.
Philebart. }
Hereman. |
Alderecht. } Edel-lieden.
Warenaer. |
Limius. }
Twee Turckſche Iagerinnetjens.
Chooren.
Amoreuſje de Knecht.
Manſhooft.
Moerſgoelick.
Modde van gompe.
Twee Iaghers.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Palmerijn ſich ſtom veynſende.

GHelijck een Voghel is tot vlieghen uptverkozen/
Soo schijnt den armen mensch tot ongeluck gebozen/
Dat heb ick wel versocht; en dat ick nu versoeck/
Dat lees ick alle daegh in mijnder herten Boeck.
Ick mymer waer ick ga/ want in dit eensaem leven
Soo moet ick mijn/ helaes! nu tael en antwoozt gheven.
O lust te seer ghesocht dooz 't vluchtich soet behaghen/
Soo ben ick lepder nu/ ach! in eeuwich klaghen.
O lust te seer ghesocht met reuckeloos ghemoet/
Sulck dattet mp deur 't aertsch van 't Hemels twijff'len doet.
Onsal'ghe jonghelingh de midd'len zijn verbloghen/
Waer dooz te rechten ick sou weder komen moghen.
Wat is de oozsaeck doch? ick selfs? o neen! de Valck.
De Valck? O neen! De Vzouw? De Vzouw. De Hoere schalck:
De Toveres verbloeckt/ verdoemt/ en hoogh verswozen/
Waer dooz ick heb mijn selfs en alles goets verlozen.
Nachtmerrp/ groote kol/ weermaeckster/ boose gheest/
Die mp in lichaems schijn so langh zijt bp gheweest/
Nu spdp vooz den dzoes/ of bp zijn qua ghesellen/
Die met u willich gaen in d'afgront vander Hellen.
Ick ben te laet ontwaeckt eer ick mijn dolingh wist:
Ick was de rechte wech/ den heere-baen ghemist/
Waer dooz dat ick ontbeer de alderbeste menschen/
En al het ghene dat een groote ziel kan wenschen.
O Voghel die mijn quam van d'aldersnootste handt/
Ghp sult de boete doen aen dese harde wandt.
Had ick dat Vercken oock soo bp haer langhe beenen/
Ick klonck haer lichte kop tot mozsel aende steenen.
Daer lepdt mijn tijdt verdzijf/ mijn kostelijcke lust.
Mijn hert is dol en dzoef/ mijn ziele die soecht rust.
'k Heb al de nacht ghesocht/ ghekreten en gheronnen:
Mijn dozst/ ick laven ga daer ginder ander bzonnen.
Ach! so een koele dzop is lieflijcker vooz mijn/
Als d'armste bedelaer de Muscadel mach zijn.
Hier is de schaduw grootst. Om best de ramp te schouwen.

Twee Turckſche Iagerinnetjes.

't Sonnetje steeckt zijn hooffen op/
En beslaet der Berghen top

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Met zyn lichjes; Wat ghesichjes/
Wat verschietjes vert en slaeuw/
Dommelter tusschen 't graeuw en blaeuw
't Vochtighe boomje blinckt verciert.
't Vrolyck vinckje tiereliert
Op zyn tackjes/ wilt en mackjes/
En weer strackjes op een aer/
Hippeltet met zyn wederpaer.
d'Hemelen werden meer begroet/
Van de diertjes klepn en soet/
Als van menschen/ die maer wenschen
Na het aerts en 't helsche goet/
Datmen hier toch al laten moet.
Hemeltjes wys en wel gheleert/
Meer met reden ghestoffeert/
Als de lieden/ die 't ghebieden
Van een Werelt noch verdriet:
Sy hebben u vernoeghen niet.
't Herdertje met zyn woelich Vee/
Schrolt op 't volckje vande stee/
Daer zyn knaepjes/ van zyn schaepjes/
In zyn slaepjes sacht en stil/
Willich voldoen haers Heeren wil.
Menscheltjes God geeft elck zyn deel;
Maer elck doet zyn best om veel
Te vergaren; dan 't bewaren
Voor de jaren is een kunst.
Danckt de Goden van haer gunst.
Gheen dingetjes soo slecht en teer/
Of sy gheven ons een leer;
Wilt maer mercken/ op de wercken
Vande Goden wonderbaer/
Niet en vindy sonder haer.
O redelycke beesjes dwaes!
't Onvernuftich Vee/ helaes!
Is veel nyver/ en veel styver/
In den pver tot Gods lof/
Als de mensch van 't beste stof.

Aartsche Diana.

Wel waerde lieve Nicht/u stichtlyck lieflyck singhen
Dat treckt myn herte tot veel leerelycke dinghen.
Die ick wel eer voor kints onwaerdich heb gheacht/
Die voel ick zyn versien met Goddelycke kracht/
En hepmelyck verweent van epghen heplichepden/

Die

Die ons van trap tot trap ten Hooghen Hemel leyden/
Wie 't maer aendachtich na met wysen yver speurt/
En het bekrosen hooft maer vander aerden beurt.
Aenschouwt de blonde Son/ de Maen met al haer starren/
Ghy sult in't wonderwerck als grondeloos verwarren/
Hoe beurt-wys elcker dings op tydt en mate went/
En ommeloopt het padt van zyn besteken ent.
De dinghen zyn soo hooch/ onmoghelyck te noemen
Met menschelycke mont/ aenschout de schoone bloemen:
Voorbeelden vanden mensch/ hoe lustich datse staen/
Hoe onseker/ hoe kort sy weer ter aerden gaen.
Een yverighe ziel in errenst opgheheven/
Sal na dit richtsnoer hem tot alle deucht begheven:
Want na dien dat de tydt ons ontschiet soo gheswint/
Niet anders ist als roock/ of als de vlugghe wint/
Soo ist ons aldernutst' te konnen sterven leeren:
Eer wy/ van daer wy zyn ghekomen/ weder-keeren.
O sterffelyck gheslacht! als ghy dees dinghen siet/
Merckt doch u kortheyd aen/ u tydt is min als niet.

Aerdighe.

Wie boven al zyn God bemint/
Zyn God in alle dinghen vint.
Wie yet meer wil verkiesen/
Sal God en mensch verliesen.

Wie wyslyck doen wil woecker-winst/
Die mint God meest/ zyn selven minst.
Die hem tot God kan neyghen/
Die maeckt van God zyn eyghen.

Min ick een mensch/ dat seker is/
Dat hy my mint is t'onghewis.
Dus wil ick God myn leven/
Myn ziel en alles gheven.

Want God is trouw/ die trouw oock hout;
Maer die hem op een mensch betrout/
Vertrout hem oock de loghen/
En is verbloeckt bedroghen.

Hy is wel dol/ wel sot/ wel blint/
Die yet meer als zyn God bemint.
Het zyn verlozen menschen
Die oock yet anders wenschen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Want alles watmen sichtbaer ziet/
Dat is een sichtb're groote niet/
Daer niet is op te bouwen:
Maer Godt is te vertrouwen.

Aartsche Diana.

Dat Lietjen heeft wat in/
Ick let meer op de sin/
Als op de schoone woorden/
Die 'k toch met lust aenhoorden.
't Is met een zeeghbaerheyd
Ghesonghen en ghesepd.
De stijl is uytgheleesen/
En 't hoort oock zoo te wesen.
Ofter wel pemandt leeft/
Die Gode soo lief heeft:
Veel kunnen 't moytjes segghen/
Die 't leelijck laten legghen.
Ofmen 't al fraeytjes pract/
Datmen zijn selven haet/
En God heeft uytverkozen/
Noch is het al verlozen/
Soo daer de liefd' ontzeeckt.
Ofmen al deghelijck spzeeckt
Van Goddelycke saecken/
Dat kan niet beter maecken.
De tongh is somtijdts goet/
En boos is het ghemoet.
De deucht is best te mercken
Aen deuchdelycke wercken.
Veel dinghen hebben schijn/
Dan 't gheen sy niet en zijn.
Die 't aldermeeste weten/
Haer alder-eerst vergheten
Aen 't een of 't ander dingh.
De mensch is sonderlingh/
Daeck anders als hy uytert/
Na dat hy rust of ruptert.
Den eenen die sit stil/
En sondicht met zijn wil.
Een ander is gelaten/
Al schijnt hy mal te praten/
Soo is hy in zijn gheest
Noch voor het quaet bevzeest.
Dan 't spn de hoochste sinnen/

Die

Die Godt soo konnen minnen:
Maer ick heb sulcke lien
Mijn leven niet gheſien.
Hoe heylich datse spreken/
Sy hebben haer ghebreken:
En ick heb oock de mijn.
God weet hoe ickse bijn.
't Wou ickse mocht verwenschen:
't Ghebreck is inde menschen.
Den een soeckt eer en staet/
Al waert met groot verraet
Van Landen en van Lieden.
Een ander wilt ghebieden/
Al kosten 't goet en bloet:
Het heerschen is te soet.
Het vet wilt altijt boven/
In Kercken en in Hoven:
Niemant sit garen lest.
Dus ellick doet zijn best/
Om die gheen te bekladden/
Dieser niet garen hadden.
En soo ist over al/
Dat is soo 't blijven sal.
Dan die hem wil begheven/
Tot een wel salich leven/
Die doet na Gods ghebodt/
En gaet upt hem in Godt/
En legghe af zijn sonden:
Dat werdt soo swaer bevonden.
Men schepter nauw'lycks af/
In 't naere doncker graf.
Sy gaen de mensch versellen/
Tot in de mondt der Hellen.
Soo ist oock met de deucht;
Want wie hem van zijn feucht/
En van zijn kindse bienen/
De selve went te dienen/
In vreuchden en in rouw/
Die zijn sy soo ghetrouw/
Dat sy om doodt noch sterven/
Hem niet en willen derven.
Sy brenghen door de doon/
Tot boven voor den throon
Der Hemelen verheven;
Daer zy vol blyschap sweven.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Aerdighe.

Salige zieltjes die soo verblijt/
Voor de Goden werdt ghedrongen/
Al waer Gods lof ghebenedijt/
Van de zangertjes werdt ghesongen.
Daer ghy 't Godd'lijck aenschijn siet/
En zijn gheselschap steedts gheniet/
En alles goets gheschiet.

Heylighe gheestes/der goede Goon/
Comt mijn zieltje ock soo trecken.
Maeckt de deucht mijn soo ghewoon/
Want mijn sinnetjes daer na strecken.
Komt af/ komt af/ ay lieve daelt.
Eer mijn herte sich versmaelt/
En na wat anders taelt.

Goedige Goden wat is de mensch/
Haest verkeerlijck en lichtvaerdich?
Ghelijck een lichte wint of wensch/
Is hy nietich en quaetaerdich;
Want het groote goede goet/
Dat ghy hem ghestadich doet/
Dat stoot hy met de voet.

Aertsche Diana.

Waerlijck Nicht ick ben verwonnen/
Och ghy hebt soo wel begonnen/
'k Wensch u steedts soo voort te gaen/
Dat ghy eeuwich mooght bestaen.

Maer de menschen die best kallen/
Sietmen somtijts eerst verballen.
Hoemen leeft/ in wat ghestalt/
Yeder sie dat hy niet valt.

Voor de Werelt goet te schijnen/
Doet hy licht die 't hem wil pijnen:
Maer't vergaet/ten heeft geen duur/
Elck een nepcht na zijn natuur.

Die de rampen en de slaghen
's Avontuurs kan duldich draghen/
Even neemt zijn lief als lept/
Doet proeve van zijn stadichept.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

'k Hebber ſelver een geweten/
Die gheluckich hem mocht heten/
Dooz de deuchden van zyn ziel/
Die in 't leſt noch leelyck viel.

Aerdige. En hooz ick hier geen hoozen?
Komt gaen wy dooz het koozen.
Aertſche. Hoe raſen de wap-lien.
Wy hebben 't Wilt gheſien.

De netten zyn ghehanghen/
Bequaem om wel te vanghen.
De handen zyn ontdaen:
Komt laet ons derwaerts gaen.

Twee jaghers. Men kon geen beter wech noch middel oock ghebzupcken/
De bzacken nauw van lucht met ſnoffelen niet en rupcken/
Die deden met ghekef ons 't eerſte Wilt-bzaet op.
Doozt ſpzongher met een vlucht daer pewers upt een grop
Een heele hoope tupch van knynen en van haſen/
De Winden ſtracks geloſt/ en daer op gingh het blaſen/
't Gheraes en het krioel dan 't jancken en 't ghebas.
Daer liep het Hart/ de Hindt/ de Bozs/ de Beer/ de Das/
De Bock/ de Gept/ de Vos/ de Luppaert en de Leeuwen;
Wat was daer een gejach van gillen en van ſchzeeuwen/
Van vloecken/ van ghebaer/ van hu/ hu/ loop/loop;
Jget daer kregher een ſulcken neep upten hoop
Die ghewis was. O bloedt! noch al de karel baerde/
Een party vielder doodt/ twee raecktender ter aerden/
Get daer was ſulcken ſpul/ die ſloegh/ die ſtack/ die ſmeet/
Die gong/ die ſpzong/ die dzong/ die hong/ die riep/ die kreet
Soo ſeer ick weet niet hoe. Het Wilt was ſoo verleghen:
Wy hebben ſulcken bangſt ons leven niet ghekreghen.
Manſho. Dat's waer bzoers hert/ dat's waer/ ſy ginghender me voozt/
's Ontweydent na den epſch ghelyck als dat behoozt.
Het jaghen is een luſt vert boven alle dingen.
Daer komt den Adel aen met ſinghen en met ſpzinghen.

Alderecht, Hereman, Mans-hooft, Amoreusje, en al den hoop.

Al ben ick ſchoon Liefje niet machtich ryck/
Jck ben ten minſten als myns gheluck.
Wat gheef ick om 't goet? Wat gheef ick om 't goet?
De beſte ryckdommen legghen in 't ghemoet.
Jck laet den gierigaert na ſchatten ſien/
En den ſtaet-ſuchtighen na het ghebien.

Jck

Ick gheer/ o mijn schoon! ick gheer/ o mijn schoon!
Gheen Koninghs Scepter noch Keysers kroon.
Want de rust en opperste wellust lept/
In een onbekommerde vernoeghelijckheyt/
En niet in het ghelt/ en niet in het ghelt/
Dat staech zijn meester met sorghen quelt.
Daerom Prinsesse soo acht ick aldermeest/
De gaven van u doorluchtighen gheest/
En u hoogh vernuft/ en u groot vernuft/
Dat alle de Werelt braveert en puft.

Edelen. Wel of deef' droncken bloet niet eens en sal ontwaken?

Alder. 'k Moet hem op mijn manier eens aerdich wacker maken.
Blaes op/ fraytjes/ so! hout. Amour. An ist/ gans is dat mis?

Hier vechten sy, eenighe vallen.

Alder. Ick segh werentich dat/ dat het sulcken dollen dupbel is.
Het is my hier te hiet/ ick wil mijn vrouw gaen halen.

Amou. Ghy sult dien Eelmans doodt met u leven betalen.

Mansh. Becinghelt en beset den straetschender in 't ront.

Moersg. Och Prinses komt doch stracks! Ay lieve komt terstont!
Of al de Edel-lien die worden doodt gheslaghen.

Alder. Y beenen sullen u van dese plaets niet draghen.

Amour. Och komt Me-vrouw't is tijdt.

Sy te peert met Ardemiere, en Staet-dochters volghen.

Aart. Maer ist soo als ghy seght?
Nu Ridders hout toch stil: waer toe al dit ghevecht?

Hereman Aensiet Ed'le Prinses hoe dat deef' wreede moorder
Y vollick heeft vernielt. Aertf. Hout op/ en vecht niet voorder/
Op peene van den hals ghebied' ick u/ weest stil;
Want ick de waerom van dit vechten weten wil.

Hy knielt en biedt haer den appel van zijn swaert stommelingh.

Maer schoone jonghelingh/ volmaeckt in als gheschapen/
'k Verseker u u lijf/ en danck u voor dit wapen.
Ick weet niet vrient of ghy zijt Ridder ofte niet.
Ghy zijt dan wat ghy zijt/ na dat ghy mijn aenbiet
Y leven en u dienst/ soo sal ick u bewaren/
't Sy teghen wien 't oock is: daerom wilt mijn verklaren
Wie dat u teghen danck gheweld deed' en bespronghen?
Ach jammer arme man! hy is beroert van tongh.
De Go'on doen u te hoft/ want seker kondy spreken/

Ghy

Ghy zout ter Werelt booz een wonderwerck upt steecken
In schoonheyt en in kracht/ en in weerbare da'an/
Dan niet te min/ ghy moet wel in haer gunste staen/
Nadien dat ghy alleen dees menicht' hebt bevochten/
Die u gheliickerhandt ter doodt te brenghen sochten.
Komt hier eens Alderecht/ seght my waerom en hoe/.
De zaecken wonderlick toch zijn ghekomen toe?

Alder. Ghenadighe Princes/ soo wy al singhend' quamen
Ontrent dese fonteyn/ alwaer dat wy vernamen
Een slaperighen man/ den eersten die hem zach
Die gaf hem om den deun een stycke starcke slach/
Den vreemdelingh rijst op/ vertoont van dat groeten/
Hy slaet hem dat den kop quam rollen booz zijn voeten/
Doen schooten wy hem toe om wreecken dese moort.

Aertsche. Zeecker den stommen heeft ghedaen als hy behoort/
Om dat zijn Edelheydt soo wel weet te kastyen
De sotheyd vande sots/ soo sal ick hem bevryen.
Ick maeck hem Edelman van mijn huys en van my/
Ick ra niemant soo stout die hem mis doet/ten sy
Dat hy mijn gunst en 't hooft gheliickelick wil derven/
De dooden draeght van hier tot by haer naeste erven.
Ontslaet mijn groote tent daer achter in het groen/
Want ick ben daer van sin een onbyten te doen.
Komt hier o schoonste Man die 'k immer sach met ooghen/
Neemt daer u swaert 't is u.

Hy wil haer voeten kussen.

'k Zalt nimmermeer ghedooghen:
Blijft altoos dicht by my op dat u niet misschiet.

Seeg. Mijn Godt hoe wel gheliickt de Princes mijn Margriet.

Aertsche. Wel hoe mijn vriendt/ wel hoe/ ghy meught u wel vertrouwen/
Wie u maer raeckt sal ick in stucken stracx doen houwen.

Kar. Het eten is ghereet/ komt gaen wy lieve Nicht/
Nopt quam myn schoonder man mijn leven in't ghesicht.

Amoureusje. Manshooft.

Hoe vaerje Manshooft/ krijghse ock gien honger?

Mansho. Neen of ja Amourensje ick seltje seggen/ick wrongher
Vlusses een hachsen in/ goelickjes van dardalf pongt/
En voort vong ick een Jonckers vlees die setten ic aen mijn mongt
En ick haeldender een tooch upt die niet swack was.

Amoure. Komt gaen wy naer de tent/ 'k wou 'k me al by de back was/
'k Heb sulcken Varckens dorst als de droes/ is dat niet fraey
Manshooft? het eten smaeckt nerghens beter als inde waey.
Seecker de Prins heur Nicht is een mop Meysjen/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Datſet noch ſchuldich was ſarrilaſey ick wouſe wel een repſſen.
Wat het de ſmallen Adel kromme ſpronghen inde kop.
Nou Manſhooft muts of/ ſoo fraeytjes/ nou ghelyck op.
Hoe ſtaet dit groote goed/ nou mackelycke baer gaet voort wat/
Datſe veur Mangſhooft/ de leſt een voet in't gat.
Jgat krygh ick een Venezoen pewers in een hoeck of horen/
'k Wil een ſchelm weſen ſoo ick hem niet na zyn gat torren/
En hael hem zyn inghewant van binnen upt zyn lyf/
Ten minſten ſoo klaer ick wel een beetje van een pont vier of vyf.

Aertſche en Aerdighe, en de Keyſer met het Hof komt uyt.

Waerelyck waerde Nicht/ myn dunckt dat deſe ſtomme
Een brave Ridder is/ ter Werelt komen brommen/
Tot een verwonderingh van d'aldergrootſte lien/
Die ſter-ooghend' gheen endt aen al zyn deughden ſien.
Aerdige. Van lichaem ſchoonhepts ſtal is hy ſoo uptghenomen/
Als nimmer Man die opt van Moeder is ghekomen.
Aertſche. Natuere heeft met kunſt zyn edel beeldt ghemaeckt/
Aerdige. Die ſchorting iſſer laes! dat hy niet is beſpraeckt.
Aertſche. Seer ſelden dat de Go'on een ſchepſel ſoo beſtorten
Met heerlyckhept en glants/ oft daer ſal pet aen ſchorten.
't Sy voegh'lyckhept of kracht/ of dapperhept van moet/
Of aerdichept des geeſts/ of boerſchept grof van bloet.
Aerdige. Wel Nichte/ waer iſt? Haelt de Wapliens en de Honden/
Aert. Jck hebſe al voor heen ten hovewaerts gheſonden
Aen myn Heer Vader heen/ de welcke dat ick acht/
Dat my met zyn gheſin met groot verlanghen wacht/
Keyſer uyt. Wt vrees oft op de jacht pet quaets myn mocht ontmoeten.
Daer is zyn Majeſtept/ dat wy zyn hoochept groeten.
Keyſer. Och dochter wellekom/ myn hart borſt myn van anghſt/
Doch nu iſt weer ontſet/ hoe gaettet met de vanghſt?
Aert. Gheluckigh ſoo ghewenſt/meer als ick kon bedencken/
't Ghelieft zyn Majeſtept de ſelve myn te ſchencken.
Keyſer. s'Jſ u vereert myn kint/ al waert noch vry wat meer.
Aert. Och! dat verghelde u des Hemels Opper-Heer.
Brenght myn de ſtomme Helt/ ghy Ridders en ghy Graven.
Siet Heer dit is myn vanghſt/ en uwe milde gaven.
Keyſer. Nopt docht ick dochter dat ghy waende deſe ſtom.
Aertſche. Het is wel waer dat hy van uwe Edeldom
Des Ridders heeft ghedoot/ dat ghy hem ſult vergheven/
Want ſiet ſy ſtonden hem moordadelyck na 't leven.
Keyſer. Maer hoe ſal ick myn doch ontſchulden met beſchept
By haer lie vrienden/ die 'k alree heb toegheſept
Te ſtraffen met de doot/ door ſtillingh' van haer ſchreeuwen/
Jck heb hem al ghedoemt te ſterven door myn Leeuwen.

Syn

Aertsche. Sijn Maiesteyt dunckt mijn gaet al te spoedich voort
Met zijn rechts vorderinge/eer hy de onschult hoort/
Maer indien dat hy sterft soo staet mijn eer te vresen/
Dat het sal aen haer kroon een groote schant-vleck wesen/
Want ick de Ridder heb verseeckert van zijn lijf.
Wie sal hem dan voortaen vertrouwen aen een wijf?

Keyser. Neen dochter niemants eer en lijf/ noch scha noch schanden
Soo hy belofte breeckt van pemants hooghers handen/
Het stont niet in zijn macht/ mijn kint bedenckt eens nu/
Wiens woort behoort hier in te ghelden 't mijns oft u?

Chooren. Wie dat soo dol als onbedacht
Sijn lusten wil najaghen/
Die werdt in't lest als onverwacht
Van Godes handt gheslaghen:
Vt alle weelden onbewaent/
Waer door de mensch vaeck werdt vermaent/
Dat hy met goet opmercken/
Moet matighen zijn wercken.
Het is een zalighende deucht
Van Goddelijcke krachten/
Datmen van in zijn jonghe jeught
Sent opwaerts zijn ghedachten:
Na den volmaeckten hooghen throon/
Daer alle dinghen zijn soo schoon/
Van binnen en van buyten/
Als wy niet konnen uyten.
Ghy moet o sterffelijcke lien/
Aen 't aertsch u niet vergapen/
Maer selfs de groote Schepper sien/
In 't gheen hy heeft gheschapen:
Soo en vindy ter Werelt niet
Daer ghy gheen Godheyd in en ziet/
Soo salt u al bevallen/
Want Godt ist al in allen.
Maer menich spreeckt wel met de mondt
Van Godvruchtighe saecken/
Die hem niet eenssens aen de gront
Der zielen selfs en raecken.
Maer die bedrieghelijcke gheest
Bedriecht zijn selven aldermeest:
Hoe heylich datse schijnen/
De Heer die kan de zijnen.
De vromen komt wel tot een val/
En die 't noch houden staende/

Die weet niet of hy vallen zal/
De dupvel is nae gaende.
Een peghelyck die heeft syn stryt/
Wy kunnen in een klepne tydt
Zoo menichmael verkeeren/
Ghelyck wy daghelycks leeren.
Maer die hem reuckeloos vergheet/
In eenen slaep der zonden/
Die zent God toe een schynent leet/
Dat na werdt lief bevonden.
Het schzanckel wanckel avontuur/
Dat went syn raden alle uur/
God laet om best de vzomen/
Veel ramps en dzucks opkomen.
Maer den ghetroosten hoop op Godt/
Hem kan gheen quaet doen zuffen/
Daer is gheen zoo rampsalich lot
Dat hy niet kan verbluffen.
't Ghemoet is onbeweeght en vast/
Het dzaeght zyn Lief ghelyck syn last/
Het ziet altydt een open/
Om 't beste te verhopen.

Keyser. Ick heb soo wel u woozdt als d'ander Edellieden/
Als ick hem aen u schonck was hy upt myn ghebieden/
Want ick had hem vereert en vast'lyck toe ghezecht
Aen een Pzincesse die men noemt het heylich recht/
Die meerder aensiens heeft als al de Potentaten
Des Werelts/hoe beroemt/hoe hooch en groot van staten/
Indiens ghebiedt is hy/ van dien zal hy ontfaen
De straffe vande moozt dien hy hier heeft begaen.
't Sa vat den Moozder aen/en bzenght hem in ghenade
Der Leeuwen/ op dat zy een wepnich haer verzaden.

Sy grypen hem, en nemen swaert en mantel.

Aert. Ach Vader! Vader lief/ betemt u strengh ghemoet/
Wat zyt ghy doch verkupst/ laes! met een handt vol bloedt?
Keyser. Vaert voozt met het gherecht/ men zal hem leeren moozden.
Aert. De stomme kan hem niet vertalen noch verwoozden.
Keyser. Gaet ghy der voozt mee deur.
Aert. Hoe straf zyt ghy van aert/
Laet hem ten minsten dan zyn mantel en syn swaert/
Want so de Goden hem om zyne misdaet haten/
Zo zal hem dat gheweer in gheener wyse baten.
Keyser. Maer ist dat hem zyn God daer kennelyck bevzyt/
Zoo scheld ick hem zyn schult van harten garen quyt.

Aelt

Ick sal by Mahomet Gods wille niet weer streven.
Doet des Princessen sin. Aertf. Vaert wel myn lief/ myn leven/
Lept den misdadighe eert volck hier om hem schrept/
En brenght my dan de mie hoe hy't of heeft ghelept.

Soudaen binnen, sy lien met hem den trappen af na beneen.

Aert. Wat mach den dollen mensch den loop der aertsche dinghen
Betrouwen/ daer hy siet soo veel veranderinghen
Van tyttelyck gheval/ die gist'ren weeld'rich sat
Als Koningh op het wiel van't wispeltuurich rat/
Wert in een ommesien in't onderste ghesmeten/
En van't verachte volck veracht en gants vergheten.
O brapend' avontuur! die gist'ren lach in't slyck/
Sit morghen inde troon van't Kepserlycke ryck!
Het schielyck vlugh gheval aensiet noch staet noch waerden/
En't werpt de kansen voor de kinderen der aerden.
Aertsche Dyana/ flus heeft u't geluck vereert/
De schoonste Edelman laes die ghy nu ontbeert!
Ach heden werdt zyn vlees vermorsselt vande tanden!
Dat tansjes deed met lust de grootste vrouwe branden/
Die vlussens in't ghevecht was alder Ridders schrick/
Och die wert nu vermaelt in eenen ooghenblick.
Dat tansjes was myn vreucht/ en al myn welbehagen/
Och dat is heden nu de oorsaeck van myn klaghen.
D'oorsaeck die my nu tans aenbracht een blydtschap groot/
Is nu de oorsaeck laes! van zyn onrype doot.
De oorsaeck die myn doet myn waertste lief verliesen.
Nu ick mach binnen gaen en storten een ghebedt/
Misschien de goede Godt den Edelingh ontset.

Binnen.

Aerdighe komende van den Soudaen.

Ach ongheluckighe! nopt is pemant ghegheven
Een sterven sonder doot/een leven sonder leven
Als ick heb nu ter tydt/ ach! ick verstont myn Heer
Aen't stuursche antwoort laes! dat's Werelts bodem eer
Opbringende met kracht ten Hemel hooch sal stepg'ren/
Eer ick verkryghen sal dat u nu lust te wepg'ren.
Ach't is myn ongheluck dat myn dus wrevel plaeght!
En niet u heusheyts schult die't wel doen steets behaeght.
O Ridderlyck ghemoet/ en fluxse rapsche krachten
Beweechden sich wel eer door vrouwelycke klachten.
Dan nu hebt ghy gelaes! een so bevroosen hardt/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Dat hem niet eens ontdopt in sulcken bitt'ren smart.
Dat de Barbaersten s'wart/ met d'alderfelste ooghen
Gemeuckt/ sou bersten upt van innerlijck' medooghen.
Wel wat sal ick dan doen? Ach hopeloose vrouw!
Als dese tranen blanck/ als dese groote rouw/
Die d'hooghe berghen hart/ de marmers en de steenen
Souw leenich kneden/ en beroeren selfs tot weenen/
D gheest ontsteecken niet tot zyn ghenadicheen.
Wat hoop doet hem dan op? dat ick met myn ghebeen
Een onverbidd'lijck man beleesen sal de oozen/
Hoe welse een Tyran melplijck souw verhoozen.
Wel wat sal ick dan doen? of warwaerts treck ick heen?
Laes met de soete hoop die my int eerst verscheen!
Wanneer ick hadd' de eer/ met u myn Oom te spreken/
Ach! ick beloof de my/ dat my niet sou ghebreken.
Maer nu ick op de proef versoeck u Majestept/
Nu wert myn laes een man/ een stommen man ontsept!
Ach waer hy my ghegunt! myn Vader souw erkennen
Die weldaet/ en daer vooz u een groot Leger sennen.
Wech hopen vol bedroch/ lichtvaerdich dol en blindt/
Vertreckt u doch van my/ vertreckt u doch gheswint/
En tot vergeldingh van dat ick u immer achten/
Soo doet myn soo veel goets/ en ruckt upt myn ghedachten
De heughenisse van u smeeck-lief-koserp/
Vol loghens sonder tal die ghy beloof den my:
Maer doch u wepg'ring Oom beschelt' ick niet soo leydelijck
Als ick/ ken weet wat ramp/ die aen myn lief onschepdelijck
Ghehecht is en ghelast. Ach stomme Ridder ach!
Myn brepn wiert my verghecht als ick u kloeckhept sach.
D schoonhept quam my stracks betov'ren en verblinden/
Sulcks dat ick onbekent u vreemdeling beminde.
Myn jammerden u staet/ myn deerden uwe noot/
En d'oozsaeck van u winst is d'oozsaeck van u doot.
Ick hoopten van 't gheluck eens soo veel jonsts te winnen/
Dat ick u dooz den tydt beweghen sou tot minnen.
Maer ap bedrooghen hoop/ die my soo soet beviel/
Soo bitter plaeghdy nu dees afghematte ziel.
Den Edelman is doot/ ick kan hem niet verwerven/
Als dooz een onvertsaecht en overmoedigh sterven.
Ick puf der Leeuwen kracht/ en fiere felhept groots:
Ick volch myn nieuwe Lief tot inde wegh des doots.

Aertsche Diana ontmoet op de trappen Palmerijn die uyt de kuyl opghebrocht wordt.

Wat's dit? Myn hert/wat's dit? Hier komt zyn geest anspoken/
Het is myn lief/ hy ist/ och mocht ick hem wat stroken!

Wat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Wat? is de schaemt oock niet een sonderlinge kracht?
Sy doet dat ick de eer meer als myn liefde acht.
Ver-overaer/ gheluck/ danck sy des Hemels schicking
Dan u behoudenis/ en dese myn verquicking.
Ach onverwachte troost! Lymius. Mevrou hout ons niet staen.
Soudaan. Aertsche Dyana met al't Hof.

Soud. Ach Goden! welcken vreucht/ maer is den Helt int leven?
Aertſ. Den Hemel heeft ghehoor aen myn gebedt ghegheven.
Sijt welckoom van de doot. Soud. Gheseghent zydy soon.
Maer hoe/ is hy de macht der Leeuwen noch ontvloon?
Limius. Als wy hem inde kupl (naer u ghebieden brachten)
Daer wy hem stracks verscheurt/ vernielt te werden dachten/
Hy gaet en treckt zyn sweert/ en trat voort moedich tot
De wreede beesten aen tot midden in het kot.
De Leeuwen rysen/ en zy grimmen/ maer int moeten
Sy snoffelen aen hem/ en vielen voor zyn voeten
Met wispelstaerten/ en met erkenning' van eer:
Daer na soo voechden sich elck in zyn Leger neer.
Hy wend' hem om/ en siet de Luppers met haer allen/
Die quamen gantsch verwoedt ghelyck hem aene vallen.
Een stoot hy in de borst den deghen dat hy viel/
En spille-voetende verliet hem voort de ziel.
Terwyl de andere twee zyn kleedt en mantel scheuren/
Dwinghen zy hem benauwt gints in een hoeck te peuren/
Daer hy het eene dier soo wis en seecker treft/
Dat hy hem druckt het swaert in't lichaem tot aen't heft.
Doen is hy als verhitst den lesten toeghevloghen/
Tot dat hy met zyn bloedt de gheest heeft uptghespoghen.
Wy hielden hem gheen mensch/ maer een ghedrocht te zyn/
Het welck sich selven had ghekleedt in menschen schyn:
Want 't was te vreemt om sien hoe dat hy haer afrechten.
Voort sach hy om en om gheen oorsaeck om te vechten.
Hy veechden't bloedich swaert aen een ghespickelt vel/
Hy wees laet myn hier upt; wy volchden zyn bevel.

Soud. O Goden wat ick hoor. Aertſ. Maer Hemel is het meug'lyck?
Lethea. 't Is boven myn verstant. Aertſ. Voorwaer het is wel heug'lyck.
Soud. De Leeuwen vielen hem eerbiedelyck te voet.
Lethea. Soo moet hy zyn ghewis van hooch of Koninghs bloedt.
Want waer hy van ghemeen en slechten stam gheresen/
Die dieren hadden hem gheen groote feest bewesen.
Soud. 't Is teghen haer natuur. Lethea. O heldelyck ghemoet.
Ick wil dat ghy myn kindt hem soo veel eers aendoet
Als d'alderryckste Prins des Turcksche Monarchye/
Want hy is myn so lief als 's werelts heerschappye.
Aert. Wel Vader u ghebodt sal ick ghewillich doen.
Aerd. Gheluck boven gheluck/ en boven myn vermoen.

Soudaen bin-

O wat

Aertsche O wat ghewenschter saeck! ghy Vorsten en ghy Heeren/
Ghy sult den stommen helt meer als myn Broeders eeren/
Ghewaerdicht u alt'saem te volghen zyn ghebien/
Wel dat wy nu den Heer na onse macht versien.

De verkleede Palmerijn alleen.

Al ben ick schoon verdost met dese Turcxsche kleeren/
Soo ken ick toch myn self in gheener wys verkeeren/
Ick blyf de selfde man/ ick blyf vast die ick ben/
Dat is de droefste mensch/ die ick op aerden ken.
Ach ongheluckigh mensch! wat suldy nu beginnen
By dit ongodlyck volck/ vol van verkeerde sinnen?
Haer Godsdienst ommeslaen? verlooch'nen uwen Godt?
En volghen het gheloof van Mahomet den sot?
Neen/ nu noch nimmermeer: Ick sal volstandich bouwen
Op u/ die my altoos ghenadich hebt behouwen
Van alle ongheval/ O alder wond'ren Heer!
Brenght my (soo't u ghevalt) doch upt dit Eylandt weer/
Daer ick te seer beluft om 't twilt-haet op te spoozen/
Myn waerde selschap en myn selven heb verloozen.
Ongheluckighe stond! die 'k wel beklaghen mach/
Dat ick met mynen valck soo tooch om myn bejach/
Want daer dooz is myn volck en vzienden my benomen/
En ick ben hier (o spyt!) gantsch teghen danck ghekomen.
Nu/ 't kan niet anders zyn/ 't is best dat my ghenoecht
Aen 's Hemels willekeur die 't al ten besten voecht/
En die myn ongheluck ten lesten sal verdzieten/
En doen my vooz dit suur het 's Hemels soet ghenieten.
Maer waerde Margareet/ al spdy doot en vart
Van myn ghesicht/ ghy zyt doch nimmer upt myn hart.
Daer is u stoel/ u troon/ daer komen myn ghedachten
Ghedienstich en vol vyers u een off 'rhande slachten
Van 't beste van myn ziel/ en van het inghewant/
Myns opghetoghenheyts en heymelyck verstant.
Daer wozdy alle uurs ghestadich aenghebeden/
Gheviert/ ghedient/ ghestroockt van al myn sinlyckheden.
Maer hout/ ick hooz ghewach! siet hier/ hier komt/ maer wie?
Me-vzouwe met haer Nicht/ die ick soo garen sie.
Aerdighe is haer naem/ voozwaer dat wel rechtvaerdich/
Want sy is lieffelyck/ bevallich/ schoon en aerdich/
Hoe wel ghelyckt sy haer daer ick het meest om peyns/
't Is best dat ick my noch de stomme wat ghevepns.

Aertsche Diana en Aerdighe, Palmerijn sittende

Aertsche De min is vooz de feucht het lieffelyckst vermaken/
Dewyl haer lenten plant de rooscn op haer kaken/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

En op haer lippen soet de karssen als kourael/
En in haer ooghen schoon een flonckerich gheſtrael/
Het aenschijn barſt van luſt/de aderen van hetten/
De wille van 't ghewelt dat haer nature ſetten.

Aerdige. Ghelijckerwijs het licht des ſchitterende Sons/
De droeve duijsternis en naerhept jaecht van ons/
En brengt den blijden dach/alſo voert ons de minne/
In plaets van bitterhept de soethept inde zinne.
Al de gheneuch'lijckhept die men ter werelt vindt/
Is louter ydelhept/ en niet als rooch en windt
Bij de vernoech'lijckhept van twee ver-eende menſchen/
Want zij ghenieten meer als wij hier konnen wenſchen/
Ghelijcke ſinlijckhept van harten en ghedacht/
O macht te ſpreken upt was nopt in 's menſchen macht.
Ghij doet ons in een uur meer soets/meer luſt/meer weelden/
Als pemant hem in eeuw van Jaren in kan beelden.

Aertſche. Dan al d'Harts-tochten die wij onderwozpen ſijn/
Is gheen beroerlijcker als vande min (dunckt mijn)
En daerom zijnſe oock te reeckenen ellendich/
Die om ſchijnbare vreucht die ſich vertoont uptwendich/
Haer laten voeren van haer valſ en ſot ghevoel/
Aen dinghen ſonder gheeſt/ van leven kout en koel/
Die om/ 'k en weet niet wat vooz flucrſche ſchijn van reden/
Verſupmen ongegront haer goe ghelegentheden.

Aerdige. De wijſe liens voozwaer/die plupcken ſteets met vlpt/
De aenghenaemſte koſt van hare levens tpdt.
En ſeecker ſij ſijn dwaes die om neuſwijſe grillen
De varſche vangh haer jeughts ſoo reuckeloos verſpillen/
Slechts om de loſſe naem van achtbaerhept en eer/
Want als die over is ſoo comt ſij nimmer weer.
Wat is de eer vooz goet? Aert. Een reedelijck betoomen.

Aerdige. Ghij doolt/het is een ſchim van weſentlijcke droomen/
Een Echo van wat goets/een ſchaduw' die wat ſchijnt/
Die dooz de minſte wint van ons gheſicht verdwijnt/
En laet 't verſuft ghemoet gantſch ſwack en afgheſtreden/
In eenen noot des ſtrijts van 's werelts minnelijckheden.
Wanneer men bij ſich ſelfs gaet overleggen vzij/
De ſchoone ſaecken die ſoo ſlibberend' verbij/
Dooz ſlofhept ſijn vergaen/ en die ter ander malen/
Te bet'ren niet en zijn noch echter te herhalen/
Want als de ſchoonhepd eens verſchiet haer verwen friſ/
De min verſterbet die dooz haer gheboozen is.

Aertſche. Soo komtet dat wij vaeck ons opſichtich hooch draghen/
In dreutſhepd trots te laet met na berou beklaghen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Aerdige. Maer die beweechelijck en bupchſaem is van ſin/
Aertſche. Die ſtelt ſijn hoochſte luſt in't oeff'nen vande min.
Aerdige. Iſſer wel ſoeters pet vooz jeuchdelijcke ſinnen?
Aertſche. Neen ſeecker daer en gaet niet vooz de bzant der minnen/
Die d'ontfonckte ghemoen doet blak'ren van een vlam/
Die van ghelijcke wil haer vper en oozſpzonck nam.
Aerdige. Sp kan de doode gheeſt wel levendich verwecken/
En upt de Aertſche dzeck ten Hemel hoogh optrecken
Inde beſchouwing van pet treff'lijcx en vermaerts/
Dat wel gheſupvert en gheſchepden is van 't aerts/
Dat 's ſchoonhept in haer kracht de bzaefſte jonghelinghen/
Die leenen aldermeeſt de alderſchoonſte dinghen.
Aertſche. Soo doen de maeghden oock/ want alle ſchoon baert luſt/
Aerdige. En diens verkrijgingh teelt oock bupten twijffel ruſt.
Gelijck het derven maeckt een onophoud'lijck wzoeghen/
Soo maeckt het hebben oock een trooſtelijck vernoeghen.
Aertſche. Daerom ſlooft pder een en woelt in ſozgh en pijn/
Aerdige. Om end'lijck met het gheen hp wenſcht vernoeght te ſijn/
Hier op ſoo gaen wp/ dzijft met domme moet de baren
Der balſtuurighe Zee van onſe tijdt bevaren.
Al ſmackt ons 't ongheluck van back-boozt over ſp/
Wp loeven ſoetjens aen en gheven ons in lp
En hopen 't alderbeſt/ alwaer de hoop benomen/
Noch tracht men tot de plaets van ons opſet te komen.
Aertſche. Wie maer der mimme vzeucht eenmael ſchiet in't ghedacht/
Die weet ick dat 't ghevaer en alle dingh veracht.
Alwaer de menſch ghequelt met dupſterlepe pijnen
Dooz een voozbeeldingh ſoet ſoo moeten ſp verdwpnen.
Aerdige. De welluſt vande min is een middel of raet
Tot een verſachtingh van al 't menſchelijcke quaedt.
Want alſmen die ghebzupckt/ ſoo werden uptghedzeven
De qualijckheden van dit kozt en pijnlijck leven/
Kozt is het dooz de vzeucht die men alhier geniet/
Doch pijnelijck en langh dooz 't ſtadighe verdziet.
En ſijnſe dan niet klepn van oozdeel en van kennis/
Die niet in tijdts verſien in haer blijckbare ſchennis/
En nemen tot haer hepl het wenſchelijckſte ſoet
Der minnen/ datmen doch vooz Godlijck houden moet?
Aertſche. Men mach de minne inde billijckheden noemen
Een eeuwich pveraer/ dat ons van frupt en bloemen
Alleen niet en verſozght/ maer onderhout en voet/
Inde beſlooten vozſt van ons beknelt ghemoet/
Want ſp op voozraet baert veel lieve winter-teeringh.
Aerdige. En is de ſchoonhept niet de rijckſte vereeringh

Die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Die ons de Goden doen? het is haer liefste kindt/
Dat van de ooghen wil ghevolcht sijn en bemint/
Ja aenghebeden selfs. De jeught is ons ghegheven/
Om toe te heyl'ghen an de schoonste van ons leven.
Aert. Van daer soo komtet haer dat wy upt eyghen aert
En neyging des natuurs soo tochten derrewaert/
Daer 't schoon hem 't klaerst vertoont/daer stichten wy altaren
Vol wieroocks en vol vets van 't merrich onser jaren/
Daer off'ren wy verweent so innich als vol pracht
De uptghekleynsde gheest van al ons levens kracht.
En wy behoozen oock met een demoedich knielen
Te stozten vooz de min het binnenst' onser zielen/
Want sy is 't leven van ons leven/ja soo groot/
Dat sy ons leven doet in't midden vande doodt.

Amoureusje haer langh ghehoort hebbende, zeght:

Poep/ en ick was liever lelijck als mop gheschapen/
Want 't is ick weet niet wat/ datmen schoon is en volmaeckt/
Ick pryys de waerdighe lelijckheyt die elck een laeckt/
Daer is toch niet volmaeckt in als/
Jannetje het een schoon aenschijn/ maer sy het een slimme hals.
Niemant septer teghen/'t is een frap knecht Sieuwert Lupten/
Want hy het twee rechter beenen/ en twee slincker kupten/
En hy het een mope platte bupck/ met een kamupsde rugh/
Die soo ronckt en ghebochelt is als Wlenburghs bzugh/
En hy het een paer oogjes als cissiertjes/ wat wil ic 't u bewimplē?
En een moncktje als een spaens beursje met dupsent rimp'len.
En wel gheluckich sijnse die niet alleen in't deel
Des Lichaems sijn mismaeckt/ maer die 't zijn in't gheheel.
Want overlecht dit wel met sinnen rijp en radelijck/
De schoonheyt is de mensch op 't alderhooghste schadelijck/
Want sy teelt ontschakingh'/ krackeelen/ dootslaen en ghewelt.
De lelijckheyt is als een schut vooz de kupschepe ghestelt/
De lelijckheyt is een deucht/ want sy bewaert de vzouwen
Haer eer/ en sy doet de maeghden haer maeghdom houwen.
Had Paris en Helena lelijck gheweest/
Tropen waer niet vergaen ghelijckmen daer af leest.
Meest al de schoone lup seer arm van gheest en reen sijn.
Gheluckich sijnse dan die lelijck en lam van leen sijn/
Want de lelijcke lup sijn ghemeenelijcke meest
Begaeft met goet verstant en aerdichept van gheest.
Is hy dan niet dubbelt geluckich die pslijck lelijck is? (relijck is.
Want de mope lup weten niet meer als twee stommen segghen dat
Veel vande schoonste en de fraepste dochters vande stadt/
Dat sijn maer nusjes en weet-nieten/en malle dingen in haer gat.
Ick loof de lelijckheyt die so repn als eerlijck is.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Ick kent dat de schoonheyt wel wat begheerlyck is.
Maer wat ist? 't Is maer wint door die 't wel besiet/
Het lyckt wat te wesen/en 't is lyckwel niet.
De leelyckheyt is waert om hoogh daer af te roemen/
De schoonheyt die vergaet ghelyck de schoone bloemen.
Joffrouwen siedy niet/ wanneer ghy 't wel bedenckt/
Dat schoonheyt aldermeest het 's menschen leven krenckt?
Want een rustich schoon Man en can niet eerlyck blyven/
Soo seer wort hy versocht van Weeuwen en van Wyven/
Die veel aensoecks het/die gaet oock dickwils an/
En die dickwils aengaet kryght een leghe hupt daer van
Die uytghemargelt is vande bequaemste krachten.
Ay lieve/ wat's schoonheyt (sonder je weet wel) te achten?
Een lelyck Man en loopt gheen perryckel van syn eer/
De mope mepsjes die en soecken hem niet seer/
En wert hy niet versocht 't sal hem te minder locken/
Syn kracht en wert hem niet ontroggelt noch ontrocken.
Dus blyft hy dien hy was/ dat 's krachtich/kloeck en fris/
De man is wel salich/ die lelyck en mismaeckt is.
Maer wat sal ickje seggen van dese malle Vrouwtjes/
Die dupsendt kopjes/ dupsent sopjes/ dupsendt souwtjes/ dupsendt
Dupsent loogjes/ dupsent droogjes/ (smoutjes/
Dupsent kruptjes/ dupsent fruptjes/
Dupsent vruchjes/ dupsent kluchjes/
Dupsent paters/ dupsent saters/ dupsent supvel/ dupsent dupvel/
Schier ghebrupcken en besighen met ppnen/
Om datse moyer als sy syn ten minsten souden schynen.

Aerdige. Ick krups en seghen my om al dit goore goet/
Maer Nichte wat een Mensch somtyts oock hooren moet.

Amour. Het is wel waer dat de schoonheyt wel staet/
Maer 't is weer een dingh dat in een oogenblick vergaet.
Een schoone vrou wert lelyck/ O dat en is gheen roy/
En een lelycke vrou die wert nimmermeer moy/
Maer sy wert hoe langer hoe lelycker dat acht ick groot/
En heur lelyckheyt blyft heur ghetrou by totter doot.
Bedenckt dan eens wat ongeschickte schelmerpen/
De Vrouwen en de Mans om de schoonheyt moeten lpen.
Want een schoone dochter is onderworpen kracht en ghewelt/
En een moy knecht wert staech vande mepsjens ghequelt.
Dan die lelycke lup die leven kupsch ende rustich/
Want niemant is na een lelyck mensch toch lustich/
Behalven een Burgher vande treffelycke stadt
Van Amsterdam/ die self het schoonste Vrouwtjen hadt
Dat men met ooghen mocht besien/ dees liet hem soo verboeren
Dat hy syn wyf liet/ en socht de lebbichste hoeren.
Dat is een sinnelyckheyt ghelyck als ickje sey/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Is dan de lelijckheyt niet uytghenomen frey/
En de lelijcke lup die hebben een schoone repnicheyt
Onder een mottige grijns/ Joffrouwen dat 's gheen klepnigheyt!
Wat gafjer wel om dat ghy oock lelijck waert?
O ghy kael-kinnetjes had ghy sulcken baert.
Hoort eens met wat spreeck-woort Keesje Loeven my laetst geriefde
Een lelijcke vrou (seyt hy) is een remedie voor de liefde.
O goede raet teghen de behooringe des vleys.
O aengename mismaecktheyt ghy zijt wat freys.
O wel beminde dochter des suyverheyts! O sonderlinghe
Bol-werck ende stercke schans die niemant sal bespringhen.
Een lelijcke vrou neemt wech alle jalousy/
Haer man en denckt gheen arch/ al is sy noch soo vry/
Sy wort niet naegegaen/ noch niemant sal haer schaken/
Noch sy sal van haer man gheen hooren-drager maken.
Want haer onder ansicht wort beschermt door haer lelijcke grijns.
O eerb're! onbedrieg'lijcke wanschapenheyt des aenschijns/
Dat ick mop was ick sou doch/ ghelijck in ouwe tyen
Een schoone dochter deed'/ die door veel vryerpen
Van Hovelingen gepl verdacht wiert van veer/
Het welck haer achtbaerheyt en edelheyt dee soo seer/
Dat sy met een mes haer aensicht stack vol stippen/
Sulcks dat sy kreegh dupsent monden en twee dupsent lippen.
Wat komt van een mop wijf anders dan hovardy?
Dreutsche styf-koppicheyt/ en overdadigheyt/ maer vry
Een lelijcke vrou die is ned'rich en beschepden/
Beleeft/ heus/ en ghewillich/ en vol ghedienstichepden/
Soo past sy op haer man. Een schoon is groots en trots/
Hoochdragent van ghelaet/ opsichtich snar en schots/
Van ommegangh en tael. Secht selve/ zijn de Mannen
Niet in een dienstbaerheyt/ oft in een hel ghebannen/
Die wyven hebben die kribbigh zijn en stuur/
Die men niet toe spreken mach/ anders als upt tablatuur?
Want soo men een toontje te hoogh of te laegh laet slippen/
Soo sellense een heele tyt knorren en lippen/
Daerom ra ick jou kol-kupckens/laf-hecken/melck-muylen voor al/
Datje gheen mope jonghe merritjes en set op u stal/
Want 't is een weelich goet/ wordese niet wel waer ghenomen/
Soo souwender stracks ouwe spring-hepnsten after komen.
En ick ra jou mope mepsje/ datje neemt een lelijcke loer/
Soo en wert hy jou niet onvryt van de dupvel of zijn moer.
En ick ra jou ouwe vryers datje trout lebbighe wyven/
Hoe lelijcker hoe liever/ want die selle jou trou blyven/
En sy zijn altoos vriendelijcker en wijser dat's wis.
Ick segh noch/ dattet beter lelijck dan mop te wesen is.
Fy schoonheyt/ schijt schoonheyt/ wat lepter aeu bedreven?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Ick prijs de lelijckheyt die suyver is van leven.

Aert. Maer Nichte wie heeft oyt een sulcken klap gehoort?

Aerd. Een gheck die spreeckt oock wel een wijs of gheestich woort.
Elck oogh dat ghy op mijn O vromen Ridder slaet/
My door de boesem in het teder hartje gaet.
Heylaes hoe suchtje dus? Waerom sladt soo hooghjes
D ooghen als ick sie mijn ooghjens in u ooghjes.

Aert. Wat praet ghy binnens monts? Aerd. Ick spreeck immers gant
Mijn hert danst in mijn lijf als my den helt aensiet. (niet
O vriendelijck ghesicht! O minnelijcke treecken!
Hoe wel kundy u wil en soete meeningh spreecken/
Ick sie wel wat ghy wilt/ u hartje sept aen 't mijn/
Dat het met my alleen veel liever wilde zijn.

Aert. Wat revel-kal is dit? wat laet ghy u ontslippen/
Ghy martelt en ghy mooyt u wooytjes met u lippen.

Aerd. Nichte laet my begaen/ ick spreeck in mijn ghemoet/
Van een saeck die mijn wel aen ziel en lichaem doet.

Aert. Doet wat u wel behaeght/ ick sal t'wijl overlegghen
De schoonheyt die mijn tongh niet machtigh is te segghen.
Ay heldelijck ghesicht/ ghy gluurt vast over sy/
En nauwelijcks ter noot en siedy eens op my/
Op my die u bemint met sulcken grooten hetten/
Dat ick om lief noch leet mijn sin niet sal versetten.
O alderschoonste man! u standen vast van stal/
D lichaem wel ghedaen/ u hooghe ghesten al/
Wat ick aen u beschouw dat is mijn soo behaegh'lijck/
Dat mijn u af-zijn valt onlijd'lijck en ondraegh'lijck.

Aerd. Ach helt! ach waerde helt! ach liefste lief! indien
Men kon in 's menschen hert als in een spiegel sien/
Soo soudy sien vol jonst al mijn verlief de sinnen/
Die u vertwijffelijck en boven maet beminnen/
Sulcks dat ick licht'lijck eens loshartigh sou bestaen/
Een saeck die beter waer ghelaten dan ghedaen.
Maer wie kan steets met raet zijn sinlijckheyt betemmen?
Ick weet wel het waer best die sothept af te stemmen/
Dan 't is niet in mijn macht/ en of ick my ontging/
Waer dat voor een Princes/ als ick/ soo grooten ding?
Neen seeckers/ want mijn jeughd en is so niet besneden/
Of ick ghevoel oock wel natuurs ghevoechlijckheden/
Daer kome af wat mach/ ick sal mijn lusjes gapl
Ghenieten/'t gaet hoe 't gaet/ vind' ick de plaets maer vapl.

Aert. Ach wat een soethept vloept door al mijn lichaems krachten/
Wanneer het beeltenis mijns Liefs in mijn ghedachten/
Met lieve troeteling en minne kusjes stooft/
Met soete hoop die mijn de hooghste vreught belooft/
Die ick tot zijnder tijt in 't werrick meen te legghen.

Maer

Maer hoe? wanneer en waer en voeght myn niet te seggen.
Komt gaen wy hzave man/ myn nieuwe son/ maer ach!
Hoe komtet dat ick niet myn lust ghebzupcken mach?
Aerd. Wel op moedighe helt myn ziel sal u ghelepden/
Alst lichaem upterlyck van u sal moeten schepden.
Aert. Ach Koningh van myn hert! Aerd. Ach Keyser van myn sin!
Aert. Ick moet tegen myn danck u heelen noch myn min.
Aerd. En spdy niet myn troost/ de gunst van myn genegenthept/
Die anders niet en wensCht als tyt en goe gelegenthept? Binnen.

Choor. Wat wissel van leven/ wat grooter strzt
Heeft hier een Chzisten Kidder altyt?
Wat aenvechtinge van sinnen/
Als hy de Dupvels/ de Luppers loos/
Moet mannelyck verwinnen?
Maer zyn stantvastich moedigh hart
En past op wonden noch op smart/
Noch op de helsche krachten.
Hy strzt tot dat hy meester wert
Van zyn woeste ghedachten.
Wanneer hy die heeft in zyn dwangh/
Soo helpt hem Godt wel op (eer lang)
Tot staten hooch verheven/
Dan komt de Werelt ten aengang/
Om nieuwe strzt te gheven.
De lieve soete schoon in't hogh/
Verheft en mint haer minnaer hoogh/
Doch met bedeckt vermommen/
De liefde doet ock goet betoogh/
Doch spelen bey de stommen.
Elck doet zyn best om 't gheen hy vzyt/
Beknopt te winnen dooz de tydt/
De goe ghelegentheden/
Of elck hem vooz den ander mydt/
Sy zyn noch niet te vzeden.
De werelt neemt een hoogen raet/
Om haren Kidder met lusten quaet
Te trecken en te troonen/
De liefd' ock lieffelyck bestaet/
Hem 't soetste soet te toonen.

Het derde Bedrijf. 't Eerste Wtkomen.

De Soudaen met zijn voornaemste Heeren.

Van al myn saliche'en daer ick in ben gheset/
Danck ick de hooghe Goon/ en haer knecht Mahomet/

Wiens

Wiens dienaer dat ick ben/ hoewel dat ick Turckye
En 't meerendeel des werelts heb onder myn vooghdye/
Soo leef ick nochtans soo God-vreesend' en ghedwee/
Dat ick myn Keyser-ryck besit in rust en vree.
Het oorlogh dat wel eer myn staet in twyffel stelden
Dat heb ick uytghejaeght/ want ick en wil myn velden
En Ackers groot en groen niet meer om hooghe moet
Met mesten met de wy/ van menschen vlees en bloet.
Het daegh'lycx kermen van myn eyghen Onderdanen/
Het jammerlyck ghekryt/ de ziel-supende tranen
Der Weeuwen manneloos/ en supghelinghen naeckt/
Dat heeft myn menichmael een wont in 't hart ghemaeckt/
Daer ben ick nu of vry/ en sal 't my eeuwich houwen/
Indien men op den stant des Keycx pet mach vertrouwen/
't Gheluck is allerley/ dies ick het niet en varch.

Een Moorsche Ridder, met twee Schilt-knapen.

Alder-vermaerste en Grootmachtichste Monarch
Den Koningh van China/ en Dwingelant der Mooren/
Vader van Vrandement myn Heere wel ghebooren/
Wt wiens naem dat ick nu met alle ned'righeydt/
De handen kusse van u hooge Majestept/
Die inde ouderdom van twee-entachtich jaren
Sich selven vant onnut om langher te bewaren/
De setel en de staf des Koninghlycks ghewout/
En heeft het Keyck myn Heer syn Sone toe vertrout/
Die Goddelyck van aert alle benaude trooster/
En daer toe soo vermaert door wapens/ dat in 't Ooster
Gheen Koningh/ noch gheen Vorst hoe groot hy was/ of hy
En wenschten hem gheluck in syne heerschappy.
Na dese groetenis soo quamen daer ghesanten
Met treffelycken staet/ al Keycx en bloed-verwanten/
Van wyd en zyd den Mooy/ soo blanck/ soo geel als swart/
Arabers/ Ethopier/ de Pers/ de Part/ de Tart/
En ontallyck veel meer/ die hem gheschencken brochten/
En neffens dien myn Heer ten houwelyck versochten
Voor hare Dochters jongh/ het welck den ouden Helt/
Om syne jonckheyt heeft beleefd lyck uytgheselt.
Waerom de jonghe en weeligbe Koninghinne
Van Tharsen/ die ghelyck een blinckende Goddinne
Wt stack in schoonheyt schoon/ want men en vant aldaer/
Gheen orientaelsche vrou die pet gheleeck by haer.
Dees heeft bedacht een vont/ en heeft myn Heer ghesonden
Vereeringhe soo ryck alsmen niet schatten konde/
En deed' hem neffens dien voort bidden/ dat myn Heer
Haer te versoecken eens sou willen doen die eer.

Het

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Het welck uyt heus heyd hy niet af en doyste weeren/
Maer volghde koyts daer op/ daer hy met aller eeren
Ghedient wiert en onthaelt. Want siet myn Heer gheviel
Soo uyttermaten wel de vrouwelycke ziel/
Dat sy in plaetse van te wepgeren af keerlyck/
De jonghe Prince selfs versocht tot min oneerlyck.
Dit versoeckt haer schoonheyt/ en syne heete jeught/
Die wrochten in myn Heer ghelyck ghy dencken meught/
In voeghen dat hy haer goetwillich sacht liet rusten
Onder zyn schaduw/ tot verkoelingh van haer lusten.
Dewyl dat dit gheschach en repten sy gantsch niet
Van houw'lyckssche voorwaerd/ van trouw' of anders pet/
Want siet sy docht den Prins waer vast ghenoech beslagen
In minnen ghelyck sy/ maer 't beurden na thien daghen
Dat hy om oorlof haer met droeve woorden badt/
Seggende: dat hy t'huys pets te verrichten hadt
Daer groot verlang aen was / sy dorst hem niet ophouwen/
Mits hy haer loofden op syn wederkomst te trouwen.
Maer wat? soo haest als hy by syn Heer Vader quam/
De Grieckssche Seraphin hy stracx ten wyve nam.
De Tartsche Coningin heeft dit wel haest vernomen/
En deed' ghestoort voor haer een seer oudt Ridder comen/
Die hem de swarte kunst soo meesterlyck verstont/
Sulcx dat men syns ghelyck op Aerden niet en vont.
Dees looft sy hooghen staet/ indien hy met syn treecken
Haer onghelyck en spyt ten wille wist te wreecken.
Den Toveraer die eyscht hier toe haers Vaders kroon/
Die hy besweert en bloeckt afgrysselycke doon:
De schimmen akelick/ de gheesten en de sielen/
De duyvels die verschrickt voor syn karacters vielen.
Wt had hy: en hy gaf de kroon haer wederom.
Schenckt (sept hy) dit Princes den nieuwen Bruydegom/
En doet hem bidden dat om uwent wil te draghen
Op syne Bruyloys-feest de alder-eerste daghen:
Het welck hy niet en sal wepgheren noch af-slaen/
Waer uyt hem sal terstont een sulcken smart ontstaen/
Die alsoo groot sal syn/ dat d'aldergrootste pynen
Des werelts hem al licht en lyd'lyck sullen schynen/
En dese smart en sal van hem niet syn verdreemt/
Ten sy de kroon van hem de trouste minnaer neemt.
Hy had volsept/voldaen/doen wert aen hem ghegeven/
Daer hy syn daghen mocht wel ryckelyck op leven.
De spytighe Princes met lieflyck smeken sant
De soo beswooren kroon den blyde Bruydegom/
Die s'op syn jeughdich hooft stracx reuckeloos ging setten/
De reden kon hem niet syn onghevallen beletten.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

In eenen ooghenblick soo borst daer upt een vlam/
Hy kreet/ hy riep om hulp/ maer laci/wie daer quam
Het was al vruchteloos/ ten mocht de Prins niet baten/
Sy moesten met verdriet en onghetroost hem laten/
Want wie hem onderstont behulpelijck te zijn/
Die deed' niet dan dat hy verdubbelde sijn pijn.
d'Ondraghelijcke kroon deed' Brandemant den brander
Gantsch leven in het vper/ ghelijck als de Salmander/
't Ghemeene volck treurde met onghemeene druck/
En droech met harten rouw' haers Princen ongheluck.
De Raet die schickten upt twee treffelijcke Heeren/
Die heel ootmoedigh hepl voor haren Prins begheeren:
Sy bidden de Princes/ sy hebbe doch ghedult/
Vermits de Brandemant bekennende sijn schult/
Dat hy zyn Princ'lijck woort niet wel en heeft ghehouwen/
Nu waerlijck is ghesint haer tot een vrouw' te trouwen.
Daer op sept de Princes/ en gaf haer dit beschept/
Ghy Heeren als ick deuck op sijn ontrouwichept/
En hy op het verdriet dat hy deur my moet lyen/
Hoe soude sulcken echt toch kunnen wel ghedyen?
Wat sou daer anders upt ontstaen als alle quaet/
En weet dat ick de Prins nu tot der doodt toe haet.
Siet daerom is voor hem gheen beterschap te hopen/
Ten sy door Asia, Africa, en Europen
Hy heene treckt en soeckt soo langhe tot hy vindt/
De troutste minnaer die ghetroutst op aerden mindt/
Die hem de Kroon van 't hooft sal nemen met sijn handen/
En hier mee maeckt u voort upt mijn ghebiedt en Landen/
Want die onwaerdichept die u Prins heeft begaen
Is so groot/ dat daerom sijn volck te haten staen/
Dus heeft mijn Heere/Heer/ de werelt gaen bekijcken/
En alles schier besocht tot selfs de Koninghrijcken
Van uwe Majestept/hoewel hy nieuwers vant
Verlichtingh voor sijn wreet en nopt ghehoorde brant/
Om welcke oorsaeck Alder-Grootmachtighste Heere/
Ick upt mijns Princen naem nu vyp gheley begheere.
Gunt hem verseeckering in u hof/ 't welck is vermaert/
Dat daer de stapel is des Ridderschaps vergaert/
Op dat hy sijn gheluck aen haer lie macht beproeven.

Keyser. Ick gheve hem mijn woort dat hy komt sonder toeven/
Datmen na syn waerdy hem stracx een plaetse maeckt/
Ick ben belust te sien soo wonderlijcken saeck.

De

De Moorſche Brandemant met ſijn brandende Kroone.

Aartſche Dianaes vryer, Aerdiges vryer, en Zeege-Heer.

Wat dat een ſterflijck menſch in vleys en bloet can ſpen/
Siet ghy/ O menſch/ in mijne droeve ſchilderyen.
Ach ick ellendighe/ ick draegh voor man en vrou
't Brant-teecken op mijn hooft van mijn verlaten trou.
Een ſpieghel voor de gheen die met verſwooren eden
Op Hel noch Hemel paſt/ en met ſijn valſche reden
Het Vrouwelijck ghemoet beweeghelijck verdoort/
En tot ſijn ſotte luſt onkuyſchelijck bekoort/
En ſijnde wars of beu des bylaeps ſoeticheden/
So ſcheurt hy vaeck de trouw die hy voor Gode dede.
Ach Menſchen die met mp echt-breucken daegh'lycks ſchaft/
Laet af in tijts eer u den rechten Rechter ſtraft.
Heylighe Majeſteyt/ den hemel wil u ſeeg'nen/
En laet voorſpoedelijck op u zijn gunſte reeg'nen.
Siet met medoghenthept/ de alderdroefſte man/
Die inde werelt laes! gheen hullip vinden can.
'k Heb Oost en West verſocht/ in't Noorden en het Zuyden/
En ick en vind' helaes! niet dan ontrouwe luyden/
De luyt-ruchtighe faem die ſeyt dat in u hof
De ſchepſels ſijn oprecht/ en van bequamer ſtof.
Dus bid ick dat ghy wilt de beſte Edel-lieden/
En Minnaers tot een proef uptroepen en ghebieden.

Keyſer. Liefhebbers wie ghy zijt/ die 't hartelijck bemindt
Wt ſuyverheyt des ziels/en niet upt gaplheyt blindt/
Die 't lodderlijcke vleys hoe teder kunt verachten/
En niet dan ſchoonheyt ſoeckt van heldere ghedachten/
Die gherooſt en ghelucht ſijn op des hemels nieſt/
Ghy die ſo heylighlijck upt reyne Liefd' verkieſt.
Ghy die om lief noch leet de jonſt van u vriendinne
Nopt valſchlijck hebt ghevalſcht met yemants anders minne/
Komt hier/en aende Kroon u deeg'lyckheyt beproeft/
En helpt de Prince die met reden is bedroeft.

Alderecht, Aerdiges Broeder.

Ach ſchoone Sonne! die met u magneete ſtralen
Mijn ziele kunt de ziel van al ſijn kracht onthalen.
Ghy ſyt het waertſte lief/ mijn uptverkoren beeldt/
Die in mijn ſinnen zyt op't hooghſte ghetaf'reelt/
Voor wien mijn harte bupght/ en offert met ſijn tranen/
Eenvoudighe Godsdienſt van u Aertſche Diana.
Brandende Brandemant/mijn Heere van die tijdt
Dat ick de Keyſerin mijns ziels eerſt heb ghebrijt/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

En heb ick my tot noch in gheener wijs vergheten/
In minne bupten haer/ in't minste by mijn weten/
Op mijn oprechtichept tast ick de kroone aen.

Brade. Heer Ridder/ ep laet af/laet af/en laet toch staen/
Want by aldien dat ick door ontrou kan gheneſen/
So ſoudy (ick ghelooft) mijn helper connen weſen.
Ach door ghewelt en kracht en brengdy niet tot niet
Mijn lyden noch de vlam die ghy nu ſlonck'ren ſiet!
Ick ben te trooſten maer met onbevleckte trouwe
En met ghedienſtichept/ en naerſtich ſteets aenhouwe
Met vriendelijcke jonſt/ met woorden ſuycker ſoet/
Ghelegenthept des tijdts/ diemen waer nemen moet/
En ander dinghen meer die inde repne minne
Die epghenſchappen ſijn om lieff'lijck te verwinnen.

Amour. Laet legghen dat haghje/ ap lieve lanſt gaet deur.
Ghy hebt bupten de pot ghepiſt/ dat ſiemen wel mijn bzeur.
Komt weer kacken op den haert/ ap ziet hem eens gaen dzuplen/
Hy weet niet in wat gat hy best hem ſal verſchuplen.

Heere. Goddin die u gheſicht ſo Godlijck open doet/
Dat het een Sonne-ſchijn verſtreckt in mijn ghemoet.
Ick ſweer u by het licht/ ick ſweer u by de ſtralen
Des overgulden Sons/ dat ick de vaſte palen
Des jupſte ſupverhepts te bupten nopt en gingh/
t'Sint ick door 's Hemels gunſt de kenniſſe ontfingh
Van u volmaeckte deucht/ die niet is om verfriſſen/
Nadien ick nopt en heb ontheplight mijn ghewiſſen
Met dozperhept onkups/ na dien ick onbeſmet
En onbeſondight ben aen pemants Bzuplofts-bet.
Nadien dan dat ick nopt bedzeef onminne gurigh/
Heb ick mijn lief geliefd met liefden eeuwigh durigh:
Soo koom ick Bzademant/ ſo koom ick Pzince hier
Bepzoeven mpne trou aen dit betoovert vper.

Brade. Ach Edel Heer! ſtaet ſtil/ ſtaet ſtil en hout u handen/
Want hoe ghy meerder woelt/hoe dat ghy meer doet bzanden
Mijn vierigh hooft helaes! doe dat ghy ſtyver treckt/
Hoe dat ghy my meer pijns/ en laſters u verwreckt.
Ach Ridder 't is om niet! wat mooghdy u vermeten?

Amour. Hy kackt de kooten upt/hy ſchpt/ hy het lever e geten/
Hoe dick is hy om ſijn kop/ 't is best gaet deur als een man/
Datſer goet veur/ komt Melis malmongt wilt ghyder an?
Of ghy ouwe teſtements aenſicht? Of ghy Klaeſje kroonen?
Of ghy Pietje Babelbeck? Hoor hier ghy haperde boonen/
Die u trouwichept by al de werelt ſchier uptgheſtamert hebt/
Om dat ghy Lijſje met een oor de Stijfſter ghekamert hebt.
Komt hier ghy wyven en ghy weeuwen die garen bzoeckt/
Komt hier daer aen de kroon/ u eerbaerhept verſoeckt:

Ghy

Ghy weet wel wie ick mien al ſwyghe nou ſtil/
Houtet my ten beſten dat ick niemant noemen wil.
Komt hier ghy vryſters/ ghy giet-looghens die u verſtant tot be-
drooch vol ghekrabbel ſcherpt/
Dat ghy u beloften en eeden acht als u ſnottebellen die ghy te grab-
bel werpt.
De werelt is vol valſchept/ daer is gheen trou by out of jong/
Ick gheloof geen menſchen of ſy hebben haer op haer tong.

Brad. Ach! goedertierenthept des Hemels kundy dooghen
Noch langer myne ſmart met onbeweeghde ooghen?
Is al de werelt nu dus onghetrou en valſch?
Ach! ſchupf dy my de ſtraf alleen dan op den halſ?
Is dat rechtveerdighept? 'k En heb gheen menſch ghevonden/
Of hy is ſchuldigh ock aen myn ghemeene ſonden:
Doch iſt dat u de wraeck aen myn te doen behaeght/
Soo iſt u beſt (myn ziel) dat ghy 't verduldigh draeght/
En toont u in de noot/ iſt mogelyck/ noch blyelyck.
Vertrout de goe Jupyn/ hy ſal u eer lang lyelyck
Aenſchouwen en beroert van zyn ghenadicheen
Afnemen 't ſwaere jock by u verdient gheleen.

Zeege. Ach Prince Brademant/ het moept my upter maten
Dat ick u blakerende onghetroost moet laten/
Al-weter/ Hemel-vroocht/ die 't alles ſiet en weet/
Ghy weet dat ick te kort de kupſhept nopt en deet.
Ghy weet hoe dat ick my in alles heb onthouwe/
Laet blycken door de kroon de ſchoonhept van myn trouwe.

Amour. Los is de pannekoeck/ wel dat is ſeer goet/
Wat feckſeert my die vremdelingh ſoo opſtaende voet/
Wat fickſen dupvel is dat/ hy weetſe te beleſen/
Meeſter Jan ſmeerten borſt en ſou ſo knap niet gheneſen.

Brad. Ach alder-edelſte Ridder ghebenedyt/
Soo zy de ure daer ghy in ghebooren zyt!
Myn Heer verſeeckert u dat ghy nu mooght ghebieden
Myn ſelf/ myn ſchat/ myn ryck/ myn landen en myn lieden/
In ſulcker voeghen Heer/ en Minnaer hoogh van aert.
Als of ghy wertelyck daer eyghen Borſt of waert/
Want ſonder u en waer myn pyne niet te ſtancken.

Palmerijn neemt hem op, en doet hem ſitten, ſtaen,
en biedt ſtommeling de Kroon de Keyſer.

Keyſer. Heer Ridder vande gift wy u van harten dancken/
Ick ſweert op 's Princen woort/ ick ſal de goude Kroon
By myn juweelen en dierbaren legghen ſchoon/
Doen ſtellen tot een pronck booznam'lyck om de waerden
Des trouſte Minnaers van den ommeloop der Aerden/
Wiens heuſhept in myn hof ſoo Godlyck heeft verkeert/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Dat hy 't onsterffelijck ghemaeckt heeft en ghe-eert/
Door zijne waerdighept/ het welck ick wil ghedencken/
Dies wy u dese Stadt met zijn behoorен schencken.
Op morghen sullen wy u stellen in 't besit/
En ernstachtigh ick den Godt des hemels bidt
Dat hem ghelieve u te seeg'nen en bespraken/
Ick sweert u by zijn naem u alsoo groot te maken
Als d'Alderhooghste Heer van mijn gheheele Rijck.

Hy bedanckt hem stommelingh, en weyghert.

Brand. Grootmoedigh Edelman/ het waer onbillichlijck
Dat ick de hooghe deught die ghy aen my bethoonde/
Niet met erkenninghe van danckbaerhept beloonde/
Hoe wel zy met mijn macht niet te verghelden is/
Soo bid ick neemt van mijn tot een ghedachtenis/
Van uwe weldaet groot vier hondert hackenepen/
En dupsent wapens schoon/ en seventhien gallepen/
En vijf-en-veertigh kleen van de Chineesche kunst/
Neemt die tot tupghen van mijn onvermoghen gunst.
Ick bid u vriendelijck/ indien ick 't mach begheeren/
En wilt dees gaven klepn toch niet te rugghe keeren.

Keyser. Den helt is te beleeft om u te wepg'ren die/
Ghelooft dat ick mijn lust aen u verlossing sie.
Verheughde Vrandemant/ ick ben soo vol vernoeghen/
Komt gaen wy ons tot vreught en alle blypschap voeghen.

Het vierde Bedrijf. De eerste Wtkomste.

De murmuratie van de Edel-lieden.

Phillebaert. Heereman. Alderecht. Warenaer.

Phille. Ick sie ter werelt toch gheen grooter onghenoeghen/
Als dat hem dese stom so stout sich darf vervoeghen
Aen der Princessen zy/ 't sy waer zy gaet of staet/
Een vreemdeling op 't naest hem by haer vinden laet.

Heere. Het gantsche hof-ghesin dat is ghesteurt met reden/
Om de ondragh'lijckhept zijns dreutsche vrypigheden.

Ware. De dinghen zijn te groot voor een uptheemsche gast/
Die schrickelijck ontsach/ en gheene grootschept past/
Dees komt met koenhept dries den drang der scharen schepden/
En door de Vorsten trots d'Infante fier ghelepden
Tot een klepn achting van de Princen van dit Rijck/
Wiens achtbaerhe'en gheschiet te schotsen onghelijck.

Phille. Wat sotternp is dit de Koningen te smaden/
En doen een Bedelaer so over veel ghenaden/
Dat men zijn schouders kiest tot harer handen rust.

En

En d'ooghen dat hy die na zyn behaghen kust/
Dit maeckt den nar so bouwt: dat hy so dzeutsch als pzachtigh
Syn kleynheyt noch zyn selfs in 't minst niet is ghedachtigh.
Heere. Met wat hoogh-dzagentheyt en weseloosheyt pzat/
Soo treet hy over dwars grootmoedigh dooz de stadt?
Waren. Hy barst van barsigheyt/ en van pompeusheyt statigh.
Wat sou den malle gheck/ hy is te wanghelatigh/
Ick kan niet in hem sien dat my in't minst bekoozt/
Als zyn alf-achtigheyt van geck'lyckheyt verdoozt/
Verwaentheyt onghegront: den sot is so hoovaerdigh/
Dat hy zyn selven acht de grootste staten waerdigh.
Phille. Voozwaer de vzouwen zyn te grilligh van ghemoet/
Sy kiesen vooz de bzaefst vaeck d'alderslechste bloet/
Die niet een edel woozt noch reden weet te spzeecken/
En achten soo de gheen die haer ootmoedigh smeecken.
Alde. Syn wesen heeft myn nopt noch nesk of kints gheweest/
Maer hy dunckt my so heus/ soo aerdigh en soo abel
Als d'aldergrootste Vozst in't machtigh Ryck van Babel.
Ghylieden spzeeckt upt nydt en bitterheyt des gals/
Of upt verholen haet/ of upt u oozdeel vals/
Dat van styf-sinnigheyt soo kroes haer laet verlepen/
Dat het der dinghen aert niet recht kan onderschepen
Na de behoozlyckheyt en eerbaerheyt verepscht.
'k Heb in myn jonghe jeught ghewandelt en gerepst/
En heb schier al besocht wat datmen kan besoecken/
In Heeren hoven/ en in menschen/ en in boecken:
Al ben ick upterlyck wat slechtjes inde schyn/
Daer aen ist niet te sien hoe wy van binnen zyn.
De Goddelycke ziel met zyn hemelsche krachten
Die blinckt van klaerheyt in de supverste ghedachten
Des innerlycke mensch: daer spzeptst' haer om en tom/
En gheeft haer selven upt/ dat blyckt aen desen stom/
Die soo gheluckich als volmaeckt in allen deelen
Des lichaems spzakeloos de herten weet te steelen/
Van d'alderhooghste lien die best syn opghevoet/
En dzingt hem soetjes in het Keyserlyck ghemoet/
't Welck hy niet en bepzaet met hoofs en edel klappen
En swetserpen licht/ maer met de wetenschappen
Die hem de goe natuur bequaem'lyck heeft geplant/
Niet in zyn school gheleert/ maer Goddelyck verstant.
Besiet de schoone man van boven als van ond'ren/
Ghy sult van lit tot lit ten hoogsten u verwond'ren.
Siet zyn ghekrupfde kop/ zyn voozhooft/ zyn ghesicht/
Wat is daer achtbaerheyt en soethept in ghesticht/
Wat deftigheyt verweent/ wat lieflyckheyt/ wat vzeughden/
En wat een grooten sleep van hondert dupsent deughden/

Van

Van aensienlyckheyt en van heerlyckheden eel/
Waer van ick gheen en noem om dat se zyn soo veel/
Dat's al onnoemlyck zyn/ want soo 't maer een'ghe roemden/
Ick deed' groot onghelyck so ick dan niet en noemden.
Siet zyn strytbare borst/ zyn armen grof en swaer/
Syn leden hoe ghevoedt/ hoe helder en hoe klaer:
En wat ghes'windighept van beenen en van handen/
Wat maecksel mannelyck/ en wat strytbare standen/
Wat vastighept van tret/ onwinnelyck en trots/
Waer hem de krygher set daer staet hy als een rots.
Dat hy wel wert ghewilt by Joffers en by Vrouwen/
Dat kan ick haer voorwaer seer wel ten besten houwen/
Want hoe wel dat ick heb gheweest by soo veel lien/
Soo heb ick zyns ghelyck myn leven nopt ghesien.

Waren. Hy zy dan so hy is in schoonheyt uptghenomen/
Ten staet noch 't past hem niet soo stout en vry te komen
By d'alderhooghste Vrou. Phillip. Dat komt den grooten toe/
De Koninghen ghekroont/ de Princen van den bloe.
De Vorsten van het Ryck. De hoogh-geboozen Heeren.

Heere. En gheen uptlander die met statelycker eeren/
En Adelycker pracht noch erenfest onthael
Sich niet t' erneeren weet met teeckens noch met tael/
Daer toe zyn opghequeeckt de Hartoghen en Graven.

Adel. 't Ghestacht en acht ick niet/ maer wel de schoone gaven/
Het is een Koningh die een Koninghlycke Wet
Sich selven in 't gemoet met goude letters set/
Wiens Princelycke ziel de deught soo heeft verkoozen/
Dat hy by 't vollick blyckt een Prins van Godt ghecoozen.
Die Hartogh prys ick meest/ die zyn Harts-tochten snoot
Soo brepdelt en berydt dat hyse dwinght of doot.
En dat's de beste Graef die zyn Graeff'lycke sinnen
Graveert/ en graeft de lust tot goet en wel doen inne
De voorste Vorst of Heer en spruyt niet upt het hof/
Maer die komt waerelyck ons van den Hemel of.
Daerom ghy ghy Edel-lien/ die man is eerst recht Adelyck/
Die mpt het gunt zyn ziel is schandelyck en schadelyck.
Ghy spreeckt te lasterlyck van dien wel wysen Heer/
Die inde stul des hofs en wereltlycke eer
Ghenoegh ervaren is: Al spreeckt hy schoon gheen talen/
Men sal hem weder niet op loghen-tael behalen.
Noch hy en sondicht niet godloosslyck met de mont/
Syn woorden die hy spreeckt die gaen hem van de gront/
En van de tongh zyns siels. Hy mompelt inder harten/
't Gheen ander rallen upt soo broot-droncken als darten:
En kupf'len met de beck de reen so wilt en hoogh
Al waert met een rancket of met een slupm'righ oogh/

En

En geylhept van ghebaer/ met diep en ſwaer verſuchten
Des adems doch ghemaeckt/ waer van de droeve vruchten/
Het welck het maeghdelijck en vrouwelijck gheſlacht
Heeft/ lepder/ te veel ramps en onheyls toeghebracht.

Ware. Het mach dan wat het wil/ hy hoorden 't hem te ſchamen/
De dinghen die hy doet hem alderminſt betamen.

Phille. De geck ick ſeecker ſot. Ald. Gewiſſijck hy dunckt mijn
Heere. Een man van hooghen ſtaet/ ja ſelfs een Godt te ſijn.

Het vijfde Bedrijf, De tweede Handelingh.

Aertſche Diana met haer Staet-dochters op de galderye.

Hier op de galderij moet ick mij wat verluchten/
En ſonnen 't hartje van de dampen van mijn ſuchten.
Het wedertjen is ſoet/ anminnich ſacht en ſwoel/
Hoe naer by 's hemels vloer/ hoe meer dat ick ghevoel
De hetten van den dach/ en niet te min ick zidder
Als ick ben by mijn Son/mijn nieuwe Lief/mijn Ridder/
Die heymelijck op mijn ſijn jonſt ſo heeft ghelept/
Dat hy verkreegh tot eer de kroon der trouwicheyt.
Ach alderkuyſte helt! indien my waer ghegeven
Soo veel ſchoonheyts als u/ ick trotſten al die leven
In gheliick-aerdicheyt/ in ſinlijckheyt/ in min/
Waer in ick mijns ghelijck op Aerden niet en vin.
De Son ſal nimmermeer gheen trouwer twee beſchijnen/
Noch reyner liefde inde Werelt moghen vijnen.
Maer een dingh quelt my/trooſt! dat 's dat ghy u ghelicht
Af-keerich van my treckt/en ſlatet op mijn Nicht/
Die brijneloos vergeckt haer niet en weet te draghen/
Maer wttert onghevepnſt daer af haer wel behaghen/
Tot mijn leetweſen/ach! ick ſach het leſtmael an/
Ick voelden 'k weet niet wat/ dat ick niet ſegghen kan/
Die kranckheyt is by mijn/ 'k mach om mijn bloet niet lyen/
Dat yemant my mijn lief ſou dieſs-ghewijs ontvrijen.
Neen Aerdige dat 's niet dat ſal niet meer gheſchien/
Ick moet daer in in tijts voorſichtichlijck verſien.
't Ghewoonelijck ghelaet van mijne gunſt verleden/
Dat heb ick zints verruylt aen dreutſche mydentheden:
Ick ſal u vallen hart en moepelijck/ ick ſweert/
Tot dat ghy vol van ſpijt na u Heer Vader keert/
So mach ick vry en vranck/ en onbekommert weſen.
Lucretia brenght mijn boeck/ ick ben beluſt om leſen.

Aerd. Al waer ick ſo bemint van d'algoedige Go'on/
Dat zy aen my te ſchenck/ o ſchoone Ridder bo'on

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

De ſcepter en de kroon van Hemel en van Aert/
Sy waren ſonder V my gheen ſpoogh-water waert.
Al waer't dat d'Opper-boogh van 't hoog en heyligh Rijck
My in ſijn groothepd hem wou maken gantſch ghelijck/
En ick u moeſt/my Lief! hier laten in't ghequel/
Wat ſou den hemel my zyn anders als een hel?
En waer't dat ick alhier mocht dwinghen met ghebodt/
En heerſchappyen al de volcken dol en zot/
Doch ſonder V/ ick ſou het wereltlijck ghebien/
Groot-hartigh van ter ſy niet willen eens aenſien.
Al wat een redelijck menſch met oogh of hart opt ſach/
Of wat ſijn rijck verſtant bedenckt of wenſchen mach
Om te beſitten hier/ of namaels upter tijdt/
Dat acht ick ſonder u veel min als nietten mijdt/
Maer als ick mach myn Pzins by u ſyn onbevzeeſt/
Soo voel ick my ſo Rijck/ en wel vernoeght van gheeſt/
Dat ick verſmijt en puf de doodt en 't wzeet gheval/
Want in u zieltjen is myn hemeltjen en al.
Maer of u ſchoon myn ſinnen
Onepndelijck beminnen/
Soo heeft de jalouſy
Een wzeede wzock op my.
Myn Nicht die my vooz deſen
So vziend'lijck plach te weſen/
Die thoont my inder daedt
Nu niet dan alle quaedt
Met woozden en met wercken/
Dan ick en wilt niet mercken/
Als ſy myn al wat ſept/
Ick gheef haer gheen beſchept/
Want beter iſt gheſweghen/
Als ergher noch ghekregen/
Sy maken 't vaeck ſoo grof/
Dat ick my wt het hof
Wel dick wils denck te gheven/
Maer wat? ick kan niet leven/
O Ridder ſonder u!
't Is omghecomen nu.
't Koer van myn ſinlijckheden
En lupſtert na gheen reden/
Ick gheef my van de ree/
Laes in een dolle Zee.
Wiens ſozghelijcke baren
Syn anerſtich te bewaren/
Soo 't ſcheepje ſtrant oft ſtoot/
Myn vooz-lant is de doot.

Ick

Ick ben ten eynde rade/
Ick pas op schand' noch schade/
En of myn Nicht met spyt
Myn liefde my benyt:
Noch heb ick voorgenomen/
Tot myn opset te comen/
Dus ga ick andermael
De Keyserlycke Zael
Met droefheyt nu bewand'ren/
Ach mocht myn sin verand'ren/
Prinsesse u beraet/
Bedenckt dat ghy bestaet
Soo schandelycke dinghen/
Ick kan my niet bedwingen/
Met wijs heyts toom noch wet/
Ick moet my op het bedt
Een weynigh neder setten/
Och kon ick toch beletten
Myn sotheyt en de lust/
Die myn so seer ontrust.

Amour. De vrou gingh na haer kamer/ de Tansknecht volghde na.
Dat's braef/ ick wed by myn Jan Oom dat sy t'samen sullen speten
pick oli graef/
Of Symen de liever de laver de bock/
Hoe veel hoorens staender achter op.
Wat ghebrabbel heb ick hier/speelen dit de rycken?
Ick wil aen dit spel een paertje wel verkycken.

Aerd. Myn kleyne drientjen/ ach myn waerdigh wel behaghen
Myns ziels! wilt desen ringh tot myner eeren draghen/
Op dat ick u myn hart daer aen in't seecker ken/
Dat ick de dienares van uwe hooghevt ben.
En syt verseeckert Heer/dat ick beneffens desen
Soo seer den uwen ben als ick myn plach te wesen.
Soo u ghenade my die deught en wellust doet/
Dat ghy met myn vertreckt/ myn alderhooghste goet/
In myn Heer Vaders hof en Princelyck ghebouwen/
Ick sal gheen ander man van al myn daghen trouwen/
En ick die sal u doen de diensten en de eer/
Die yder schuldich is soo deughdelycken Heer:
Die meer te lieven syt als 't gheen wy liefden heeten/
En die wt liefden my/ myn plicht my doen vergheten/
Helaes! ick ben te stout/ de jonst die ick u draegh/
Die maeckt my dat ick laes! na eer noch schant en vraegh.
In dier manieren lief dat ick u moet verklaren
Vets/dat ick nau in't vry my self derf openbaren/
Daerom myn soetichevt hebt deerenis met my/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

En met den hant die ick om uwent wille ly.

Amour. He! wel wat ryt my de meyt/sy steeckt hem aen de hant/
Met alle lieffelyckheyt/ een schoone diamant.
Ach Moers-goelick/ick ben so verlieft dat ick van smart swiet.

Moers. Ach vaer hyntet beneen u kousebant/ so slatet om u hart niet.
De lief de is een eungier dingh/ het loopter een deur syn bloet
Ghelyck als de popelcy/ of als quicksilver in een hoet.

Amour. Ach myn lenden! is dat gicht? ick soumen wel root krycken.

Moers. Ja kynt/ als een mensch veegh is/ een lups sou hem doot bycken.

Amour. Och myn Japickje/ gaet van myn hartje/ of ick swym:
Nou ick verlieft bin/ Moers-goelick/ nou doe ick alle ding op rym/
Ick eet op rym/ ick drinck op rym/ ick slaep op rym/ ick droom op rym/ seper hupsje.
Ick pis op rym/ ick kack op rym/ dzie dzeuteltjes netjes in een peper hupsje.
Ick snupt op rym/ ick vyst op rym/ perfectjes met een snaers/
Sommetjes/ trompetjes/ en klinckertjens/ en stinckertjens met myn naers/
De lup verwond'ren heur dat ick soo op rym snacken kan.

Moers. Ten is niet vreemt/de liefde en die kunst komen een mens as kac-
Wy hebben een dienst-meyt een ameraeltje in onse buurt/ (ken an.
Ja die rymt alle lietjes van achteren als sy staet en schuurt/
So pzopertjes/ so fyntjes/ schryt Dichters/ schryt Dzuckers/ schryt
Sy schryt incarnatien/ kreeft-dichten al sonder letters/ (setters
Maer met Hebzeeusche karacters: heur hembt is so dicht vermaelt
Met eplätjes op eë Oostindise kaert/ ic en weet niet waerset haelt.
Dat's wat mier als mient/ wat sack is dat? Sy slacht Jan bzupnen neus.

Amour. Sy mocht de dupvel/wat sack is dat? Moe. Ja maer s' is amou-
En als die mallichept wat heftich in een moye Dzyster is/ (reus:
Soo dichten sy nacht en dach so lydich dattet te byster is:
En als ghy't vä haer hoozt ofgaen/ 'tgaet offer eë Goddin spzeect.

Amour. Wel dat is toverp/wie dupventer of het heur in steeckt?
Heyntje-man met syn peck-stock is toch so veel mans niet.
Dat moet werentich een veugel wesen die Hans hiet/
Want die Hansen en die Fzancen die dichten als de dzoes.
Ach! ick ben soo Amoureus op een excellente kroes
Met nieuwe rynsche wyn soo besucht dattet wongder is/
En op een goet lecker bancket dat wel helfte ghesongder is
Als een pont schot-spyckers en lask-pfers in myn maegh/
En so dupsent dupvels verlief ick alle dommelycke daegh.
Ic segget by myn manne waerheyt dat de liefde een groote last is/
Want myn darmē krycken als mag're verckens als men backes niet
En myn sinnen rasen/en werden lancx hoe woesters/ (te gast is/
So ben ick verlieft op raf/ op rekeling/ op kavpaer/ op oesters/
Op sweeserickjes/ maer 't geen my meest bekoozt

Dat

Dat is een Kapoen so hy rÿt en saplt/ ghelaerst en ghespoort.
Moersg. So moet ghy hier niet wesen/gaet daer vry etē daerse te koop sÿn.
Amour. Of hier geen ouwe Hoender-eters onder den hoop zÿn?
Neen/ sy zÿn al inde kroegh met de neus int nat/ of in de kaetsbaen.
Och ick bē so verlieft Moersgoelick/ick kan niet vande plaets gaen.
Neen moer 't is hier een baen/ die gaet die gaet.
Moersg. Ick beveel hem de wacht/ niet te verlossen/ die staet die staet.
Zeege. Ach waerde Margareete/
Ick kan u niet vergheten/
Mÿn hart is te ghetrou/
Ick min een doode vrou:
En salse eeuwigh minne
Met hart/ met ziel en sinne.
Amour. Datsen geck/ hy loopt met den Aep so waer als ick hier stae/
En doo vrou/ ick wouse niet hebben al liep sy mÿn nae
Drie mael om de Heplighe stee/ en eens op het Kerck-hof:
Ick ben me wel eē poosje Amorzeus/maer ick heb daer geē werck of.
Zeege. Ghy zyt al doot gheweest
Drie Jaer/ maer in mÿn gheest
So sult ghy eeuwigh leven/
Hoe soud' ick haer begheven/
Die steets in mÿn ghemoet
Haer aensch÷n toont so soet?
Dat ick in mÿn ghedachten
Gheen mensch die leeft kan achten:
't En hebt oock nopt ghedaen/
Noch sal niet licht bestaen
Een ander Lief te trouwen/
Hoewel dochters en Vrouwen
My (onberoemt) doen sien
Meer jonst als ick verdien/
Of immer kan verdienen.
Amour. Gants lÿden speciael ghy mocht my jou backis wel wat lienen/
Want ick heb een aensicht en graci as Hazemoers kÿnt/
Want als my de mallemerockē en vrysters siē so lopense inde wÿnt.
Zeege. Nu sal ick stomm'lingh groeten/
En vallen voor de voeten
Van 's Keysers liefste kint/
Die my soo 't sch÷nt bemint:
Die mÿn wel sou behaghen
Indien ick min kon draghen/
Maer seeckerlÿck haer Micht
Die doet my door 't ghesicht
En lieffelÿcke wercken
Noch hoogher dinghen mercken/
Hoewel 't mÿn nopt beviel/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Want 't sedert dat myn ziel
Margreta heeft verkoozen
En heb ick nopt verloozen
Haer lieve beeltenis/
Dat myn soo waerdigh is/
Dat ick om haren 't wil grootmoedigh sou versmaden
Goddinnen sose my tot haerder minnen baden.

Aertsche. Staet-dochters gaet ter sy.
Wat soo nu ben ick vzy/
Ick ben al wars van 't lesen/
Maer immers wat mach 't wesen?
Ick kan 't niet wel verstaen
Myn Nicht is vooz ghegaen/
En hy volght op haer hielen/
Dit raeckt my totter zielen/
Ick krygh een quaedt vermoen/
Ick moet sien wat sy doen.
Ick sal my hier verdupst'ren/
Om alles te belupst'ren.

Aerd. Och eenigh onderhout en zieltje van myn leven/
Nadien de Goden ons tyt en bequaemheyt gheven/
Om vzyelyck de gunst te thoonen van 't ghemoet/
Soo bidt ick dat ghy my maer die ghenade doet/
Dat ghy myn/ o myn vzeught! die weldaet laet genieten/
Waer sonder dat myn ziel het leven moet verdzieten.

Aertsche. Wat onbeschaemthept ach! sy kust hem aen de wangh.

Amour. Alsoo myn moer/ raeck wat/ wel dat duurt vzy wat langh/
Waer ick as ghy Vzinces/ ick souwer niet upt schepen
In een maent vyf ses/ en myn stirredom tusschen bepen.
Hy loopt e wegh/ ten lyckt niet/ wat Joseph is dat?
Ick sout waerachtigh niet wepgheren datse my eens badt.

Zeege. Ach! myn Margareete! ach myn trouheyt is soo groot!
Dat ick d'onkupschept haet ghelyck de felle doodt.

Aertsche. Hou! repne Ridder/hoozt. Zeege. Waer toe ben ick ghekomen?

Aertsche. Niet sonder oozsaeck Heer soo hebdy afghenomen
De kroon van Vzandemant/ want u opzechte trou
Is grooter als de lust van dese gheyle vzou.
Maer schaemteloose maeght/ ick sweert ick sal 't soo maken/
Datmen u straffe na ghelegenthept der saken:
Want ick sal openbaer doen kundighen dooz 't Lant/
De oneer schandelyck daer ick u op bevant.

Hy knielt en bidt voor Aerdighe.

Sulcks datmen nimmermeer sal u aensien en houwen/
Als vooz de vuylste hoer van d'alderlighste vzouwen.

Ach

Ach Edel Ridder rÿst/ ick sweert u op mÿn eedt/
Dat ick mÿn Nicht om u sal doen het minste leet.

Hy bedanckt en gaet.

Amour. Gaet heen ghy laffe gupl/ gaet heen ghy bloote Jozden/
Sou ghy 't wel wepgheren vzper dattet jou gevzaeght wozden?
Datset my vergden ick seghje dat/ al ben ick van dat evel niet sieck/
Ick sou dat Kasteel bestozmen al had ick maer een halve pieck.

Aert. Maer wilde woeste bles/ wat hebdy derren pepsen/
Dat desen Ridder sou om uwe schoonhept repsen
Wt ons grootmachtigh hof in u Baders ghebiedt?
Ach arme sottinne! wel wat en denckt ghy niet?
Van waer is u't ghedacht soo over dwars gheresen?
Daer toe so hebben wp den helt te veel bewesen
Dat hy u volghen sou/ u hoop en heeft gheen schÿn/
Doch soo ghy 't waent ghy sult verr' van u gissing zÿn:
Want al ist dat ghy hem schoon t' uwent soeckt te thzoonen/
Om met een staet van eer zÿn waerdighept te loonen/
Soo kan ick in een dach hem doen wel so veel deught
Als ghy in dupsent Jaer in 't minste niet vermeught.
Ick hadde nopt ghedocht dat in een bozst hoogh-aerdigh
Kon zÿn soo onbeschaemt/ een stouthept soo lichtvaerdigh
Dat my grouwelt. O schant! een maeght/ een ted're maeght
Een man/ O leelÿckhept! tot vuple minnen vzaeght.
Hap! 't is te eereloos! ick achten u de vzoomste
Jonckvzou. O 't is een smet in u hooghe afkoomste
Die ghy niet waerdigh zÿt/ en denckt niet dat ick lien/
Van die baldadighept mach in mÿn selschap sien.
Daerom versiet u stracks/ en wilt te rugghe tpen/
Want ick sodanighe niet langer hier mach lpen.
Soo ghy sulcks had in 't sin waerom bleefdy niet t' hups?
En blusten met u knechts u weeld'righept onkups?
Of waerdy meer belust de Kepserlÿcke Salen
Te verontrepn'ghen hier met u snoode schandalen;
Ghy hebt u selfs/ helaes! toch al te kleyn gheacht/
En al te wepnigh oock het doozluchtigh gheslacht
Van u maeghschap en bloedt/ daer ghy aen zÿt verwant:
Nopt quam die grofhept my eens vallen in 't verstant/
Dat een Edele maeght van Koninglÿcken zaden
Also be-pv'ren sou haer epghen schant en schaden.
O dit's te tuchteloos vooz een Pzinces van staet!
't Waer quaet ghenoegh waert ghy een vodde vande straet/
Of een ghemeene vzou van onghebonden sinne.
Versiet u en vertreckt. Wel aen ick ga na binnen.

Aerd. O Goden dat's een spÿt! 't is wonder dat mÿn hart
Niet upt het lichaem barst/ soo pÿnicht my die smart.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Nu ick mach in den hof een weynigh my vermaken/
Soo 't moghelyck is dat ick aen lichtenis kan raken.

Amour. Gaet heen Lyf dyts/ gaet heen ghy hebje gat welle schraept/
Nou ick mach ock gaen/ ick heb hier langh ghenoegh egaept.

Heere. O wonderlycke Goon! wat aertsch vernuft sal ramen
O onbegryp'lyckheyt? de hemelsche lichamen
Die zyn soo sonderlingh van krachten en van aert
Ghelyck de schepsels zyn die ghy so seltsaem baert/
Datter van dupsenden gheen twee soo lyck ghelycken/
Of daer sal hier of daer wat onghelyckheyts blycken.
't Sy in ghedaent of form van lichaem/ en van gheest
Verscheelen al ghelyck meest alle menschen meest.
Want d'een is wilt en woest/ en d'ander is ghelaten/
Even en alleleens soo gatet met de Staten
Des werelts/ d'eene mensch die ryst van staet tot staet/
Daer d'ander inde dreck van acremoet vergaet.
Den een die leeft in vreught/ vernoeght en wel te vreden/
Daer d'ander stadigh sucht om zyn rampsaligheden.
Ghelyckerwys als ick doe in myn druck en pyn/
Maer alst u so ghelieft ist best lydsaem te zyn/
En met gheduldighept u wille te verdraghen/
Tot dat u goethept sal myn droefhept eens wanhaghen/
En sachten eens myn smart met een onsegg'lyck goedt/
Dat is dat ghy beweeght myn Aerdighes ghemoet/
Dat het toch bupghsaem zy/ en dat zy met melpen
Eens noosselyck aensiet myn over droevigh vrpen/
Dat sy tot noch helaes! afwysich heeft versmaet.
Ach Heereman/ siet op: Siet waer zy ginder staet.

Aerdighe en Heereman.

Hoe prangt my het verdriet/ de spyt en het beschamen
Van myn verbloeckt versoeck: dees Moorders stooten t'samen
My van den top des achtbaerhepts daer ick op stont
Noch stracks. Nu lept myn eer/ ach! in een helschen gront/
Laes in een ooghenblick begaen wy soo veel snevens/
Als niet te beteren met hondert dupsent levens.

Heere. Ach! had ick wel bedacht het endt eer ick begon.
Wat sware nevel deckt het schynsel van myn Son?
Wat wollick mach soo drift wytluftich hem verdwalen/
Dat hy belemmert Lief de klaerhept van u stralen?
Myn jammert dat ick u myn silver schoone Maen
So dampigh en bedompt van droefhept moet sien staen.
Wat is de oorsaeck doch? hoe wendy soo u stantjens?
Wat draeghdy/ Crooste seght/ in u snee witte hantjens?

Aerd. Beleefden Edelman/ het is de schilderp/
En het af-beelsel van het ghene dat ick ly/

Want

Want so de sachte zy seer streng'lijck hout ghebonden
Dees bloemtjens/ die 'ck met lust heb inden hof ghevonden/
So hout den bant des mins behaeg'lijck soet in mijn
Verstrickt en dicht ghevoecht de smecken die daer sijn.

Heerem. Maer dese bloemtjens Lief seer schielijc licht verdwijnen/
En eeuwich duren/ laes! d'oprechte Minnaers pijnen.

Aerdige. Dat's waer sy dozren haest/maer d'aerde brengt vol glooz
Seer weeld'righ alle daegh daer varsche nieuwe vooz.
So ist oock inde min/komt een smertje te sterven/
De vzuchb're Liefde doet u thien daer vooz verwerven.

Heerem. Maer die voozteeling daer ghy so beknopt of roemt/
Die is niet inden bzant die ghy my hebt ghenoemt.

Aerdige. Ghelijck als dese bant dit bos hout by men kander/
So kan sy ander oock wel houden aen den ander/
Also houdt oock den bant der minnen streng en kozt
Die nieuwe dzoefheyt die dooz haer ghebozen wozt.

Heerem. Ach edele Pzinces! u lust van 't spooz te wijcken/
Want hoe kundy een bloem by pemants smart ghelijcken?
Daer alle bloempjens sijn behaegelijck en soet/
En alle quellen sijn onlusten vooz 't gemoet.

Aerdige. Die dingen quaet of goet die van beminde komen/
Die werden al vooz soet in't zupcker opghenomen
By ware lievertjes die d'aldergrootste pijn
Veel aengenamer is/als dese bloempjens sijn.
Myn Maeghden zydy daer? gaet wilt myn bedde spzeden/
Want ick ghevoele my seer qualijck in mijn leden.

Heerem. Met oozelof myn Heer/ ick ben niet wel te pas.
Pzinces het is myn leet/ ick wilden 't beter was.

Sy gaet binnen, en comt daer na weder uyt.

Aerdige. Godlijcke rymery die met den Map der Jaren
Myns jeughdelijcken tijts spt steelwys weeh ghevaren:
Laet nu myn Herrefst toe dat sy in vaersen singht
Het parsent harten-leet dat ziel en lijf bespzingt:
Myn nakent eynde komt met groote schzeeden stappen/
Waer toe so las ick opt de Gzieckse wetenschappen/
Ende gheleerthept vanden kloecken Arabees?
En al de kunsten van de schzandere Chinees/
Om pzaetjes pl? O neen/maer om dat ick dooz lesen
Heb myns selfs nut/ en een ander sticht'lijck moght wesen.
O Sapho/ u ghedicht dat wispelt in myn sin/
En 't juptert my de galm van desen inhout in.

Sy singht dit volghende Liedeken.

O Maeghden die met wond'ren siet
Myn verdziet/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Mijn woorden 't martelend' lyen/
Dat nu ppnicht mijn ghemoet
Is mijn soet/
Door mijn ongheluckigh vryen.
Ghelyck de wilde witte Swaen
Doet verstaen
Hare doodt met droevigh zinghen/
Soo queel ick nu oock upt noodt
Van mijn doodt/
Door sijn dreutsche wepgheringhen.
Het quaet dat mp steets queldt en knaeght/
En dus plaeght/
Is van spn schoonheyt ghecomen/
Doch de quellingh van mijn sin
Heeft begin/
Wt mijn trouwicheydt ghenomen.
De lust tot sijn ghekroonde deught
Dwongh mijn jeught
Om zijn vroomheyt te beminnen/
Die mijn toch so wel beviel/
Maer zijn ziel
Is te koel en kout van sinnen.
Wat ick hem treck/ wat ick hem troon/
Cupch en toon
Met ghesichten en met suchten
Hoe dat hem mijn hart bemindt/
't Is al windt/
Hy doet niet dan van mp vluchten.
Ongeluckighe als ick ben/
Ick en ken
Hem niet volghen noch beghéven/
Dies moet ick met ppnen wreet
En met leet
Eynden laes! mijn druckigh leven.
Wat can op aerden swaerder spn
Als met pijn
Het ghelieſde Lief te derven/
En dat is met strengicheyt
Mp ontsept/
Daerom wensch ick om mijn sterven.
Want het leven is dunckt mijn
Maer een schijn/
En een staghe doodt te achten/
Nu gaet heen mijn lussens sot
Ick wil Godt
En mijns levens eynt verwachten.

Erbarmt

Erbarmt u wreede doot/ hout op van 't ziel kastpen/
En endicht te ghelijck myn leven en myn lpen.
Ach! Herem. Helaes! het schoon kourael
Wert deluw/en 't verlept/ haer wanghen werden bael:
s'Is doot/ s'is niet/sp rept/hoe spalckt zp op haer ooghen?
Aerdige. Neen ick kan langher niet u tyrannp ghedooghen/
Ick sal myn smart met list een voordeel winnen af/
En brenghen voor myn tydt myn Lichaem in het graf.

Hereman grijpt naer 't mes, zy valt en sterft.

O Goon het is ghedaen/ myn Lief is overleden/
Sp heeft haer loop volbracht/ sp heeft haer strijt ghestreden.
Maer ick helaes! blpf hier een weenaer van myn brouw'/
En erfgenaem van hare naghelaten rouw':
Al ben ick niet van 't bloet noch van de naeste bedden:
Maer 't sterf-hups is helaes onmoghelijck te redden:
Den inboel isser upt: 't is leegh van 't beste goet/
Het kissen isser maer van 't zieltjen en ghemoet.
Ha wreede Hemel fel/ ghp maeckt door u beweghen
De tochten van de mensch wel tot de min gheneghen.
Waerom maeckt ghp niet soo melplijck het gheluck
Dat het met deerenis aenschout myn droeve druck?
O licht van myn ghesicht! o Ed'le gheest doorluchtigh!
Waerom ontsweefdp mp so schielijck en so vluchtigh?
Wel aen ick sal u stracx in't Hemelsche ghebou
Na volghen met de kracht en wiecken van myn trou.
Heploose ooghen! ach! wel saligh spn die dwalen
In dupsternissen dicht: gheluckigh die de stralen
Der Sonnen niet en sien. Maer hepligh is 't gheslacht
Dat hier ghesegent is met een eeuwighe nacht:
Want spnde steken blint door d'akelighe dampen/
En sien zp nimmermeer de wereltlijcke rampen/
En de lichtvaerdichept des spoets so scheef als schupn/
Dat spn ghevallen smackt plots op des schepsels krupn/
Siet hier het beelt waer met natuure plach te brallen/
Ach dat is door de nijdt des avontuurs verballen
Van spn hooghwaerdichept/ dies dult myn hart een pijn
Die wel de Beule mocht van alle Beulen sijn/
Ja die de wreethept selfs sou ppnighen tot spart'len/
En als een hencker straf van lit tot lit toe mart'len/
Die roep ick om de doodt. Komt wenschelijcke doodt/
En verlicht dese romp in u gheruste schoot.
Komt doodt/ o soete doodt! komt have der bedruckten:
En helle van de gheen die 't al na wensch gheluckten/
Doorstoot den boesem van den hoopeloosen helt/
Die troosteloos spn heul in u ghenaden stelt:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Want daer en is gheen raet dan dat ick met het gheven
Mijns ziels een eynde maeck van my te leyde leven.

Hy doorsteeckt hem.

1 Choor. De koets is al ghereet. Wat's dit? Ach! wapen/mooyt.
Aertsche. Wel wat ghegalp is dat? 2. Choor. Wie heeft opt sulcx gehooyt?
Keyser. Wel wat is hier te doen? 1 Choor. Och wapen/mooyt/och wapen!
Lethe. Maer wat gherucht is hier? Alder. Aerdighe is ontslapen.
Brade. Hoe nu? Wat ist? En waer? Zeege. Sy syn al overleen.
Moersg. Hoe dyncht dit vollick dus? Amour. Waer wil de jongen heen?
Lethe. Och de Pyinces is doot! Keys. Neen Lief s'is niet verschepden.
1 Choor. Daer is noch Asem in. 2 Choor. Ofmen vooy 't vyer haer leyden.
Lethe. Staet-dochters bryngt azijn. Moers. Ay melct haer vingers wat.
Amour. Moersgoelick steeckter iens een mope spelt in't gat.
1 Choor. Ontryght haer boystlijf wat: 2 Cho. Ontdoet haer doch de schoenē.
Amour. De dupbel sy is doot/gants bloet komt dat van 't soenen?
Ick soen mijn leven niet. Lethe. Gaet bryngter inde sael.
Keyser. Dat men van stonden aen de beste Doctooy hael/
Op dat wy vande kunst daer van eens hooyen spyeken.
Aertsche. Den Eelman is mozs doot. Keys. 't Hart is hem afgheslecken.
Zeege. Wat dyoever schouspel/laes! 1 Choor. O wonderlijck bedyjf!
Lethe. Mijn hart verdyncht (helaes!) soo ick hier langer blijf.
Alder. Mijn ooghen die syn sat van dyoefhept en medooghen.
Keyser. Gaet bzenght den Hovelinck ooch daet'lyck upt mijn ooghen/
Ick kan met mijn vernuft in't minst beslupten niet
Hoe dat dit misval is ghekomen en geschiet. Binnen.
Zeege. Daer lept de edele Maeght/laes/ in haer bloet versopen/
Ach waerom deed ick haer so op een bof wanhopen?
Ey had ick met bedzoch van vepnsen om ghegaen
Tot dat sy wel bedaert haer selven had beraen/
Soo waer sy tot den val/o jammer/niet ghekomen/
Nu heeft zy haer upt spyt het leven selfs ghenomen.
Mijn onbeschepdenhept en boersheyt grof en groot/
Die syn de ooysaeck/ach/ van haer onryyde doodt/
O vyouwelijck gheslacht! verbyeemt van alle reden/
Hoe vast spdy ghelijmt aen uwe sinlijckheden/
Steets gheefdy volle macht u lusten quaet en goet/
Tot dat sy eyndeling vermeest'ren u ghemoet.
In sonderheyt als ghy u selven laet verwinnen
Van u begeerlijckheen en 't al te dertel minnen:
Want dan kan schaemt/noch eer/noch quelling/noch verdyiet/
Noch vyeught/noch vyees/noch doot u zothept doen te niet.
Dat tupghen Phedria, Dianira en Mirrha,
Oenone, Salmacis, en Hypermineſtra:
Thisbe, Dido, Hero, wiens gheple minlijckheyt
Deel eerelycker is gheswegen dan gheseyt.

O hoo=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

O hooghe Hemel-Heer! die't alles zÿt in allen/
Nadien't u heeft behaeght dat ick heb moeten vallen
In die ellendighepdt van dit rampsalich stuck/
Behoed mÿ voortaen doch voor s'waerder ongheluck:
Dewÿl't u heeft ghelieft het beelt van mÿ te schepden/
Waer in mÿn sinlyckhepdt soo speelwÿs haer vermepden/
Als ick het aenschÿn sach dat wel mÿn Lief gheleeck/
Dat mÿ soo dperich en soo neerstich weer aenkeeck
Met ooghen die onkups en al te vonckend waren.
Ick siet nu/ o mÿn God! dat ghÿ om mÿn welvaren
Dit quaet hebt toegestuurt. Bedwinght doch mÿn ghenegenthept/
Op dat ick mÿ o Heer! in sulcken een gheleghenthept
Mÿ wÿder niet verloop.

Binnen.

Doctoor en Amoureus.

Amoureusje, Doctor Gratianus, een out wyf Moersgoelick, en Modde van Gompen.

Amour. Want ghÿ verstatet jou Dominus Doctoor Gratianus.

Doct. Echo habio Elperientia van al watter te verstaen is.
Soli Deo gloria, homo bulle. De Mensch is niemendal/
Niet mier as een wÿnt/ of als een lichte bel/ of als een ouwe bal.
Echo sumas practicam, hoc est fabricando fabricsimes,
Non omnia posuminus omnes. Elck heeft zÿn gebreck. Nignit omnes.
Vixtrus Tryomphat. Eer voor goet/ de deught wintet al/ (mal/
Sic est vero Proverbiorum mendax, amor vincit omnia. A. De Doctor is
Dan dat gebrec hebbense allegaer/maer als sÿ wat Latÿns spreken
So schÿnen 't gheleerde mannen voor de slechte Leken.
Dese vent die preutelt hier een goet dat hÿ van buptene kan/
En om zÿn statigh backus soo houwense hem voor een wÿs man:
Maer siet eens te deghen an het belept van zÿn saken/
Soo sout de grootste gheck niet argher kunnen maken.

Gratia. Echo sum illustrum clarissimo grandissimo, reverendissimo dator.

Amour. Wil ickje wat seggen Domine, ghÿ bint alsoo mal as Rackedor/
Die gheringe lup belooft tot groote staet te doen raken/
Daer hÿ self zÿn selfs van groot tot klepn gaet maken:
Nochtans soo geeft hÿ trots de alderrÿckste mens/
En den armen Kramer het in zÿn mars niet een lens.

Gratian. Me est Autoritatem honoram Devine medicinam,
Bona contra partem ad Malum dyabelisho vinninam,
Hoc est patient. Wat schorter? Wat let hem? Wie isser sieck?

Amour. Elementsen Domine/de Princes hettet so geweldig in haer krieck
Dattet niet te seggen is/ wÿ weten niet of zÿ levent of doot is/
Ick weet niet watter schort/ offet heur moer/offet heur malloot is.
En daer lept eē Edelmā bÿ die dwars deur en weer deur gestekē is.
En hÿ het een gat as nabben aers dat niet te spreken is/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Het heele hof-ghesin is soo bedroeft/ want sy weten niet waerom.
Doctoor Komt leptmen/syn man/ soo neem ick in specibe kularum.

Modde van gompen, en Moersgoelijck.

Een Doctoor is een geck in't stuck vande Miesterp/
Malle dingen/'t is sottighept/ haelter dat gooze goet niet by/
Ick en myns gelyck die weten op een hayr hoe een vrou te moet is/
Waerter deert/watter let/en wat heur quaet of goet is (knien/
Veur heur hozsten / veur haer buyck/ vooz haer navel / of vooz haer
Want ick kan dat goedt / al had icket van stickje tot beetjen e sien.
Ick ghenees pest/ bzant/ scheursels/ en al wat ons mach letten.
Barbiers / schpt Barbiers / sy hebben gheen saves van een klisteri te setten.
Wy weten waer't hoozt/'t schickt wel helfte beter vooz een wyf/
Dan dat daer een man sal gaen over een vrou-mensch en lyf.
Moers. Neen kynt/ dat gat en boozen sy niet/ de vrouwe luy gane seker/
Ic sou dat niet velen mogē van een snotveger / of van een Apteker/
Die als Coznelis Tamesz vā gisp wat hart-hangt syn of gedupmt.
Modde De vroutjes zyn swacke vaetjes/ en die zyn lichtelyc versupmt/
Ic wilder mal om wozden dat de luy dus kliechē met de Doctozen/
Daerse wel sien datser gesonthept en gelt verquisten en versmozen:
As een mensch een reys een veest averechts vooz de naers wept:/
Roept al de Doctozen van't lant daer eens over om beschept/
Ick weet dat het antwoozd van elck besonder van reen is/
D'een houtet met Paracelcis/ die met die/ en die met Galeenis:
Genomen/ of de beste van allen jou pols voelt of sy jaecht of slaet/
Soo ist noch lock raeck boter inde as/ of hy raet of niet en raet/
Het syn maer raetseltjes die sy de luy an-smeeren/
En daer op gaen sy upt een goet hart op de wilde hof ozdonneeren:
Locktet wel soo is het wel/ locktet qualyck 't is ghedaen/
Die mensche-moozders doen soo sy't willen en verstaen.
Moers. Ay Miesteris! ghy mocht wel wat vooztgaen met jou klompen.
Hoe is jou naem met oozlof. M. Myn naem is Modde vā gompen.
Moers. Modde van gompen? dat krapden nopt haen op een pzeeck-stoel.
Ic lach dat ick barst/och modde! my dunckt dat ick sulckē steec voel
In myn rechter zy:o myn buyck! Mod. Dat's niemendallen kynt/
Komt moer 't sal wel vergaen/'t is maer een misselycke wynt/
En soo't langher duurt/ ick selder jou sulcken raet veur geven/
Datje dierghelycke niet ghehadt hebt van al jou hiele leven.
Moers. Ic wozt so qualyc. Mod. Eeter dat veur: dat helpt/dat weet ick.
Modde Hoe hiet ghy sus je? Moers. Maer ick hiet Moersgoelick.
Modde Moersgoelick/ dat's wel/ dat en is gheen dove ghesept.
Moers. Komt en besichticht de Pzinces/ die van haer selven lept:
Kon ghy de oozsaeck van haer mis val bewysen/
Soo salmen u versochthept betalen en pzysen.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Hay myn! wat leyder maer? En 't is wel te gheloouen
Dat haer de Prince heeft de maeghdom willen rooven
Met kracht en met ghewelt/ want ick acht voor ghewis
Dat door de schending haer hart-aer ghebosten is
Van spyt/ om de moet-wil van zyn schoffiering schand'lyck/
Dat by haer klepne kracht gheweest is onweerstand'lyck:
Dan of ghy door u doot Verraer my hebt verrast/
Soo sult ghy niet ontgaen de straffe die u past/
Datmen de schender stracks doet dooden met veel slaghen/
Ten verwpt'lycke hoon van alle zyn nae maghen/
Ten love van myn Eyck/ ter eeren van het recht/
Syn romp in't openbaer voor al de werelt lecht.
Medooghelycke doot! Princesse van Armeenen/
Ghy doet myn droeve ziel bloedighe tranen weenen.

Lethea. Ach myn benaude hart van droefheyt klemt en slupt!
Myn enghe borst/ die laet nauwelycks een suchtsen upt.

Keyser. Belemmert is 't ghemoet door 'tongheval en laster/
Datmen van stonden aen een Combe van Albaster
In ronde forme maeck. Ick wil ock dat ghy 't bout
Van schoonen Marmersteen/ en 't verwulst ciert met gout:
De pylaers stelt tot een/ en neemtse so volslaghen
Dat sy het boven werck volkomen konnen draghen.
Het maecksel sy van stael uptmuntend' na den stant
Des eersten Koninghs van het machtigh Griecken-landt/
Met kostelycke reuck van balsem doet versterven
De dampen en de domp die licht'lyck mocht verderven
't Verweende lieve inghewepde looselyck/
De schoonste Phenix van myn Keyserlycke Eyck/
't Sal in een loode kist wel best verseeckert blyven/
Nu mach ick voort den dach en d'uptvaert laten schryven.

Zeege. Ach rampsaligha Prins! ghy komter slecht met toe. Binnen.
Aert. De oorsaeck van haer doot is wat anders 'k vermoe/
Dat sy door groote spyt ter zielen is ghevaren/
De saeck en voeght my niet aen pemant te verklaren.
Nu moet ick als de lien bedruckt en droevigh zyn/
En ist niet inder daet/ 't is uptwendigh in schyn. Binnen alt'samen.

Het vyfde bedryf. Eerste Wtkomen.

Aertsche Diane, Seege-Heer voor de ledekant.

Aertsche. Ach myn ghetrouwe vrient! wat een verradery
Dorst myn saligher Nicht ghebruycken teghens my/

Myn

Mijn tweede lieve ziel! Mijn ander Ick/ beminde!
Ach! of de goede Goon u tongh wilden ontbinden/
Wat vreughde sout my zijn? Mijn kleyn hartje/ waerom
Sydy soo sprakeloos/ soo stock-stil en so stom?
Ghy hoort mijn menichmael mijn liefde wel ontdecken/
Maer wat ist? Ick en kan gheen antwoort van u trecken
Ghelijck ick wel begheer. Ghedenckt u niet het goet
En die weldaden die u off'ren mijn ghemoet?
Insonderheyt mijn jonst die ick soo vierich stelden/
Ach! sult ghy dan de deught en heusheyt niet verghelden?
Dat waer teghen den aert van een beleefde ziel/
Daer noyt de smette van ondanckbaerheyt op viel.
O pronck van de natuur! o stael der Edel-lieden!
Siet wat ghelegentheyt u tijt en plaetse bieden:
Ghebruycktse tot u nut/ u selven wat verkloeckt/
Bestraft u traecheyt groot/ aensiet wie u versoeckt.

Zeeg. Ach wat bekooring/ ach! ontset my Heer der Heeren.

Hy wijst met zijn twee vingers, met zijn voeten, daer na met een slappe hanghende handt.

Aert. Ick mach by den Propheet by Mahomet wel sweeren
Dat dese stomme droes een mensche is in schijn/
Om weder-waerdelijck mijn temteerder te zijn.
Nadien dat hy versmaet met hoovaerdighe sinnen
't Gheen dat veel Princen groots wanhoopelijck beminnen.
Arabische Vorsten/ siet hier mijn rechte loon/
Ick weygher u/ hy mijn/ dat doet mijn duysent doon.

Sy gaet legghen op de koetse.

Zeeg. V zy veel grooter danck als ick kan maken kondigh/
Ghy doetet groote Godt dat ick my niet besondigh
Aen de wellusten van het weeligh dertel vleys/
Dat mijn menschelijckheyt bespringht van reys op reys.
Ghewoone tockeling maeckt mijn ghemoet stantvastigh/
Dies dult ick oock mijn strijt ghewilligh en onlastigh.
d'Infante is ghesteurt/ 't is best dat ick vertreck/
Eer ick haer gramschap meer tot toornigheyt verweck.
Gheterchde rasery maeckt dolle menschen heftigh/
Maer hoe? ist moghelijck dat een Princes soo deftigh
En Goddelijck bedeelt/ dat Asia daer op bromt/
Tot sulcken stoutigheyt van onbeschaemtheyt komt/
Dat zy met onvertsaecht en al te dert'le sinnen
Een vreemdeling versoeckt tot onghebonden minnen:
Daer de nature heeft het vrouwelijck gheslacht
Tot alle eerbaerheyt en kuysheyt voort ghebracht!
De sinneloose lust die wy ons inne beelden/
Die is van grooter kracht als selfs de vlugghe weelde

Die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Die schielijck van ons vliet wanneer zy is ghetemt/
Waer sy't verstant beweeght wert reden over-stemt:
Die God zy danck/ die myn so wel heeft beghenadight/
Dat ick volkomen ben ghetuchtight en besadicht.

Aertsche Diana.

Wat grooter smaet is dit? Myn bloet koockt in myn hoyst/
Ick hing den trotsert op dat ick van schaemten doyst.
Versmader! ben ick dan so lelijck en onaerdigh/
Dat ghy my niet en acht u troetelinghen waerdigh?
Ellendighe! nu ghy ghekomen syt tot pet
Dooy myn/ nu acht ghy myn noch al myn wel-doen niet.
Dooy wien sydy/ o bloet! tot hooghepd doch gheresen?
Wat soudy arme mensch sonder myn hulp doch wesen?
Wie een Lant-looper helpt/ een hanghe-bast verschoont/
Die wert end'lijck van haer met alle quaet gheloont.
Ach almachtighe Goon! hoe mooghdy doch toelaten
d'Ondanckbaerhept die ghy als grouw'lijc placht te haten?
Vervloeckte stommen boef/ ghedenckt u niet o fiel/
Dat ick u leven met myn booy-bidden behiel?
Ghedenckt u niet/ o gupt/ dat ick u heb doen vinden
Ghenade/ heul en hepl/ by Vader en by Vrinden?
Ghedenckt u niet/ o schudd'/ dat ick u heb ghebracht
In sulcken weerdichept/ datmen u meerder acht
Als selfs myn eyghen Broer? Ick sal u wel doen beughen/
Wat onbekensaemhepd en vrouwe haet vermeughen.
O schupmsel der schepsels/ u beestigh snoot ghemoet
Erkent de eere niet die men upt heus hept doet/
Ick sal de bittere spijt van't schotsche wepg'ren wreecken
Soo dapper/ datmen daer sal weten af te spreecken.
Hoe macht u van het hart/ Aertsche Dyane/ dat
Ghy dus schamper beschelt/ die ghy lief hebt ghehadt?
Die ghy lief hebt ghehadt niet als de lichte vrouwen
Die pder lieven en gheen sinlijckhept en trouwen.
Maer als een schoone siel in welcken blijft ghepzint
De liefde van het beelt die het on-entlijck mint/
Want minne die wy haest en licht veranderen konnen/
Die houd ick booy ghevepnst en niet oprecht begonnen.
O alderbraefste man! al schyn ick nu soo quaet/
Ick gun u meerder goets als ick u mercken laet:
Myn brallert/'t was myn schult/ick was te wanghelatigh/
D deeg'lijckhept vernoeght veel meer een aenschyn statigh/
Dan wufthept weeseloos/ dan ooghen pzopte vol
Van ritsche geplichept en heete luste dol.
O goude matichept/ 't sints ick u heb begheven/
Verlooy ick laes de kunst van wel te konnen leven.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Wanneer de red'lijckheyt des ziels verbannen wert /
Soo loopt voor ballingh-slants de eerbaerheyt van 't hert.
O toomeloos ghemoet! hoe komt my staegh opstyg'ren
De bitterheyt des smaets van 't al te dreutsich wyg'ren:
Wtheemsche laffe mens / duur sal de hoochmoet staen /
Die ghy hebt aen een vrou een groote vrou begaen.
Maer hoe? soud' hem myn ziel doch immer konnen haten?
't Is my niet mooghelijck om gram my te ghelaten.
Maer ick beklaegh ghelijck u sotheyt en de myn /
Hy wil niet daer hy mach soo groot en machtich syn.
O bloetheyt sonder gront! u meerder komt u vryen /
'k Heb met u slapheyt en myn dwaesheyt medelyen /
Hoe dat hy my meer hoons / meer trots en quaets aendoet /
Hoe ick hem liever wil en wensch in myn ghemoet.

Binnen.

De Keyser, de Negreensche Bode, en Amaran Prince met sijn vier Broeders gewapent, uytgenomen de helmen en hantschoenen.

Amaran Prince van Nigreen komende onder uyt van't graf van Aerdighe, en gaet na de Keyser.

Daer leyt myn hoop / helaes! daer leyt myn uytgheleesen /
Daer ick in't leven nopt eens by heb moghen wesen.
Betreurelijcke doot! te luttel ist ghelupt
Myns lichaems om myn druck te recht te brommen uyt.
O Hemel! wat de mensch voor vast hem gaet voorsetten /
Dat kunt ghy met een winck en ooghenblick verletten.
Ach myn beloof de Bruyd / wat laet ghy myn al druck /
Ach door u / en door myn 't onverwacht ongheluck.
Lichtvaerdighe Fortuyn! hoe hebdy niet ghegeven
Dat ick haer eens jens sach in't waerde lieve leven?
O schoonheyd wonderbaer! een sond meer als ghemeen
Heeft hy begaen door nyd van uwe Godlijckheen /
Die onverdient en wreet u't leven heeft genomen /
Dan dat vertroost my wat dat ick hier ben ghekomen
In soo bequamen tyd / dat ick de schelmsche daet
Van haer sal straffen met het alder-grootste quaet /
Aen haer en hem segh ick / die staende maer wil houwen
De gheweldighe mooyt bedreven aen myn vrouwe.

Sijn Broeder Vrederijck.

Wel Broeder / wel hoe dus mistroostich en bedruckt?
Misschien is sy versuymt of snel verongheluckt:
Een voeght so grooten Prins sulck wesen niet te dryven /
Laet die kleynmoedighept de moedeloose wyven /
Die om het minste dingh stracx thoonen 't meeste leet.
Gaet stelt de wraeck in't werck ghelijck ghy u vermeet /
De klachten die ghy doet zyn vruchteloos begonnen.

Ick

Amaran. Ick ben van ſchaemt en ſpijt tot in mijn ziel verwonnen.
Vrede. Daer komt de Keyſer met ſijn Heeren altemael.
Amaran. En gaen wy dooz dees poozt tot midden inde ſael.

De Keyſer met al zijn ſtaet ſit in ſijn Troon.

Wat mach de vzeemde Pzins/ O Vozſten herwaerts jaghen/
Dat ſo ghewichtigh is om hier te comen klaghen?
Daer 't Eylant van Kalfa ſo ver van Phzygi lept/
Daer komt den grooten helt/ laet hoozen wat hy ſept.

Amaran, na een groote eerbiedinghe, ſeght heel glorieuſelijck deſe volgende regelen.

Heer/ Moghenſte Opper-Heer van't Aſiaenſche Rijcke/
Vermaert vooz goet en recht/ ja alſo deughdelijcke/
Dat ghy een yder een zijn billijckheden doet/
Al waert teghen u ſelfs of pemant van u bloet/
Ick twyfel niet dat ghy te ſtraffen ſoudet ſchuwen/
Al waert ſchoon dattet waer de naeſte vanden uwen/
Als hy met laſter van verraderye booss
D Kroon of u Perſoon pets maeckten eereloos.
Op het vertrouwen van u deuchden uytghenomen
Verliet ick mijn ghebied/ en ben hier aenghekomen
Met die vzymoedighepd/ om vooz u Majeſteyt
D Dochter van verraet en van moozdadighept
Te overtuyghen ſtracx/ indien't my mach gheſchieden/
Dat u ghelieve die hier dat'lijck te ontbieden/
Want ſy heeft valſchelijck/met wzeethept ongehoozt/
Haer Nichte de Pzinces onmenſchelijck vermoozt.
En overmits de ſaeck ſo heym'lijck is bedzeven/
Dat men daer kunt noch ken/ noch blijck daer af kan gheven:
So ben ick hier berept om met de wapens ſtout/
De Ridder die haer ſy of haer onſchuldich hout/
In't open ruyme velt ſtoutmoedich te bevechten
Tot d'uytgangh vande ſtrijt ons eyndelijck ſal rechten
Van mijn aentichtingh vals/ of van haer grouwel ſnoot/
Dat is dooz 't vonnis van een ſchandelijcke doot.

De Keyſer.

By al de Goden/ Pzins/ daer wy lien onder ſchuplen/
Gheloofick nimmermeer dat een ſo overduplen
En hel-waerdighe daet oyt in mijn Dochters gheeſt/
Gheherberght immer of ghehuyſvest is gheweeſt.
Maer na dien dat ick moet dooz het ghebodt van reden/
Sal ick hant-haven u in u gherechticheden.
Soo ſweer ick u op trou/ en op het heylich recht/
Soo ick haer ſchuldigh vijn aen't ghene dat ghy ſeght/
Het zy in raet of daet/ ick ſal in ſulcker voeghen

Haer ſtroffen dat ghy u volkomen ſult vernoeghen.
Gaet haeltſe my al voort.

Aertſche Diane uyt, en gheſet by haer Vader.

Siet Prince hier de gheen
Die ghy betydet met de ſnootſt der lelyckheen/
Stelt nu u voorſlach voor/ en kundy 't ons bedieden
Met waerheyd alſt behoort/ u eyſch ſal u gheſchieden.

Amaran. Ick dencke niet Me-vrou/ Aertſche Diane/ of
De ghene die u ſien in u Heer Vaders hof/
Met duſken waerdicheyt en ſchoonheyt uptgheſondert/
Of zy ſullen met myn ten hooghſten ſyn verwondert/
Als met verradery van eyghen vrienden doot/
Dat ſulcke gaven hoogh verſelſchapt ſyn ſo ſnoot:
Om dieſwil dat het ſtuck ſo lelyck als miſpreſen/
So ongheloofflyck is als ſwaer betuyght kan weſen:
So ſal ick niettemin met krachte houden ſtaen
Dat ghy u ſchoone Nicht vermoort heft en verraen:
Of dat ghy d'oorſaeck zyt waer door ſy moeſt verlieſen
Het leven en de ziel: Ghy mooght voor u verkieſen
Wat Ridder dat ghy wilt/ met dien bedingh/ al ſaft/
Soo ick hem overwin dat ghy ſult syn gheſtraft
Met een langhſame doot/en koom ick te beſwycken/
So wil ick datmen my doet ſterven van ghelyncken.
Ick achtet lichaem niet/ daer lept myn wepnich an/
Want ick doch ſonder haer duuren noch leven kan.

Keyſer. Dochter ghy hebt ghehoort wat u wert opghedreven/
Bedenckt u wis en wel om antwoort voort te gheven/
Want wien van beyden heeft misdaen teghen myn kroon/
Die ſal ick ſtrengelyck al levendich doen doon.

Aertſche Diane gheweldich verſteurt.

O onbeſchoften bloet! o alderonbeſuypſten!
Die u verſtant en deught draeght in u lompe buypſten!
O goet-dunckende geck/ wiens ſot en ydel hooft
Van alle red'lyckheyt verwaend'lyck is berooft:
Wiens logge lodſich lyf met al ſyn grove deelen/
Is nutter om een Boer/ als om een Prins te ſpelen.
Druypſtighe grootſche nar/ vol opgheblaſenthey/
Van waer komt u (o ſot) alſo veel onbeſchey?
Dat ghy durft nemen voor te terghen de ghedulden
Der Princen: en het kint eens Keyſers te beſchulden
In ſyn by-weſen ſelfs/ dat in ſyn eyghen ſael/
Met reuckelooſe reen/ en valſche logen-tael.
O ſothey overdwaels! de menſch is ſo vermetel/
Dat hy myn drey ght/ o Goon! dat voor myn Vaders ſetel/

Bwoorden en u doen bedocht en wel verstaen/
Bethoonen dat ghy moet van neskheyt swangher gaen.
Ghy komt hier toegherust met Ruyters en met Knechten
Ghewapent om alleen een Joffrou te bevechten:
Een Joffrou die noch u/ noch uwen heeft ghedaen/
Noch ongheneught noch leet daer teghen heeft ontfaen.
Myn Nichte (die ghy seght) dat ick hebbe doen sterven/
Soo veel eeren en dienst als yemant kan verwerven/
En had ghy maer een deel van die stouthartigheyt
Die u onepghentlyck met lof wert nagheseyt/
Ghy sout/ o blooten guyl! ghelyck een Man van herten/
Een Helt/ een Heer/ een Voorst/ en geene vrouwe terten
Om teghen u te slaen. Ick ben een swacke Maeght/
Onnoosel en niet vals/ maer alsoo onvertsaeght
Dat ick/ waer ick als ghy/ ghy ginckt niet uytter zalen/
Of'k sou u dicke kop doen van zyn romp af dalen/
Tot een bewyse van u malle sottigheen.
Ick ben noch die ick ben/ komt an/ ick ben te vreen/
Soo 't u myn Heer ghelieft/ met een stock uyt de koken
Te thoonen dat ghy hebt vals en onwaer ghesproken/
Dat ick sou schuldigh zyn aen het verraet of moort:
Komt hier en brenght ons eens pet wat waerschynlycks voort:
Waer uyt soud' ick het doen? om wat oorsaeck of reden?
't Is waer sy was heel schoon. Danck zy de goedigheden
Des Hemels/ ick en ben noch so wanschapigh niet
Dat ick haer schoonheyt opt benyde met verdriet.
Of sou haer ryckdom my so groff'lyck doen vergissen?
Dat heeft gheen schyn van reen: Want siet de erffenissen
Myns Vaders die zyn meer: dies waer ick meer begheert
Als zy van Vorsten groot/ en Princen hoogh ghe-eert:
Dus weet ick nu gheen ding te dencken noch versieren
Daer ick 't om sou bestaen in eenigher manieren.
Maer waerom dient my doch dat ick u dit vertel?
O/ die dees helden fors/ ken ick se anders wel/
Die losse botten bol van 't Lichaem sullen smyten
Voor u hoovaerdigheyt en schandelyck verwyten.

Amaran kreuntet hem niet, en seyt teghen de Keyser.

Sire/ ten voeght niet dat een Vorst of machtigh Heer
Hem steurt/ of kreunt/ of stoot aen vrouwe woorden teer/
Die sonder overlegh met gramschap meer ontsteecken/
Als met de kracht des deughts onwaerdigh weder-spreecken.
De waerheyt vande ticht met fierheyt trots en koen/
En loch'nen aldermeest de dinghen die sy doen.
Doet my een Ridder hier nu dateliyck verschynen/
Die hare saken derf aennemen als de synen:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Met wien ick door 't ghevecht sal thoonen naeckt en klaer
Dat myn beklachten/ ach/ is meer als al te waer.
Indien ick hem versla met dese kloecke handen/
Soo wil ick dat ghy hem en u dochter doet branden/
Ghelyck de waerdighept verepscht in sulcken saeck.
En so myn ong'luck wil dat ick te onder raeck/
Ick geer gheen ander recht/ noch straffe noch ghenaden/
Als uwe Majestept sult vinden best gheraden.

Keyser. Hoe swaerlyck ist/ o Goon! te sitten aen 't ghebiedt/
Ick mach myn eyghen kindt/ helaes! verschoonen niet.
Wat is de Kroon een last/ waer icker van ontslaghen:
Ick sou dat lastigh pack niet weder willen draghen:
Maer ick sou klepnelyck my gheven inde rust/
En off'ren willigh op de sotte heerschens lust/
Van menigh mensch ghewenscht diese gheluckigh waenen/
Ick moet/ ick wil of niet/ myn kint Aertsche Dpane
D segghen dat ghy kryght een Ridder alsoo stout/
Dat hy u recht van daegh kloeckmoedigh staende hout/
Op de voorwaerde die de Prince stracks beschepde/
Dat is/ wien dat verliest dat die hem moet berepden
Om in de doot te gaen/ ja selfs tot in den vlam/
Ghy zyt des wel ghetroost of het u over quam.
Ghy Ridders hoogh van moet van onverwonnen sinnen/
Wie den Apgische Prins manhaftigh kan verwinnen
En 't harssen-becken klooft van dat so vleesich lyf/
Die kryght myn eyghen kindt/ myn dochter tot een wyf:
Hy zy oock wie hy zy/ of oock van wat ghesinthept.

Sy swyghen. Schricken van vreese.

Aert. Ach Goden wat ick sie! myn ooghen slaen tot blinthept/
Hoe seer is hy verdoort die op een sant-gront bout:
Vervloeckt soo is de mensch die op de mensch vertrout.
O Hoofsche guptery! beloften sonder meenen.
Ach! u ghevepnsde trou is in een blick verdweenen:
Van al de Ridders/ laes! en isser ach niet een
Die voor myn jonghe lyf nu inde stryt wil treen.

Seghe-Heer wert sprekende door 't sien van der groote noot van Aertsche Diana.

O blooters klepn van hart! O ghy verwysde loeren!
Onwaerdigh om de naem des Ridderschaps te voeren.
O Pochers/ snorckers/ blaes-hallicken by de wyn/
Die vrome Helden by de beste tafels spn.
Die daer slach-orden stelt met roemers en met glasen/
En daer kunt van de krygh en van de vpandt rasen/
Daer ghy u hoogh beroemt en op het braefst verheft.
Swyght reeckels/ blafferts/ swyght/ nu hebdy uptgheheft/

Waer

Waer is u hoenhept nu? O preutsche ed'le zeden?
O woorden soo ghevoecht op jupste maet en stede?
Nu zijn u krachten dof/ nu spn u kunsten doot/
Nu u Princesse lept in haren hoochsten noot/
Ancxt-vallich en verschrickt ter aerden plat gheslaghen.
O zielen vroom en vroet! hoe kundy dit verdraghen
Dat een ondraegh'lyck mensch u moeden soo braveert/
Dat hy in spyt van u des Keysers kint onteert?
En dat slechts op't vermoen van zijn dolle ghedachten.
Dat lydy/ sy u al by de Hemelsche krachten/
Ghy zyt te byster schuw/ de adel en de eer
Ont-edelt en onteert ghy immers al te seer.
O Schrobbers styf van vrees/ men hoord u dus te groeten/
En breecken u't gheweer als schelmen voor de voeten/
En dryven in een drift als beesten u te hoop/
En brenghen op de marckt voor slaven u te koop.
'k En weet niet/ Amaran/ wat dat u heeft bewoghen
Tot die afgrysl'yckheyt van u versierde loghen/
Die ghy so schellems als ongheluckich en valsch/
Sult trecken noch van daegh in u vervloeckten hals.
O lasteraer! O droch! dees hant sal u vernielen/
En stieren uwen gheest by de verdoemde zielen/
Die in bewaringh heeft de Meester vande Hel:
Op dat hy u een straf na u verdienste stel.
Ghes winde loogenaer van dupvelsche af koomste
Herroept de vuyle smaet die ghy spuwt op de vroomste
En deughdelyckste Vrouw/ en klopt op uwen mont/
En lydt de schult van u vermaledyde vont:
Of ick sal u dien kop van't groote lichaem hacken/
En het gheschonden rif den beesten voort toe smacken.
Nu kiest of deylt/'t is tydt/ laet sien wat komter upt?
Den Ezel swyght/ o doot! hy blyft by zijn beslupt/
Daer lept myn hant-schoen eel/ nu schynt den bloet te suffen/
Die al de werelt stracx met drepghen ginghy verbluffen.
't Ghelieft zijn Majestept dat ick de kamp-slach doe.

Keyser verwondert om den Zeege-heer.

Wel droom ick? Ist bedroch myn vrient? Hoe gaet dit toe?
Lof sy u Mahomet voor soo veel goede daden
By al de hooghe Goon/ ick ben soo overladen
Van blyschap en van vreught als pemant die daer leeft/
Om dat u de Katar alsoo begheven heeft.
Nu is myn hart gherust/ nu sal myn kint niet lyen
Het schrickelyck versoeck van spn bedriegerpen.
Aertsche. Myn ziel is opghevult met onghemeten vreught/
Den Hemel sy ghedanckt voor dese groote deught.

Hep-

Zeeg. Heylighe Maiestept/ wilt doch in pl ghebieden
Datmen hier plaetse maeck daer het ghevecht sal schieden/
Myn hart hier hong'righ snackt na een gherechte wraeck.
Amaran. Ick ben verwondert in de glorioose spraeck
Van desen stommen Bock/ pgut koom ick in't gryppen/
Ick duw u 't lijf an twee/ en't merrich upt de pppen/
Ghy weecke halve vrou van kinderlijcke kracht.
Maer holla/ is hy niet van Koninghlijck gheslacht/
Van Vorsten oor of bloet? soo stiert hem spuer vaerden/
Want d'oorsaeck van't verschil dat is van grooter waerden.
Keyser Hy is van wie hy is/ alwaer hy lomp of grof/
Ghy hebt alleen ghe-epscht een Ridder van myn hof.
Amaran. Is hy gheen Koniner kint hy wert niet aenghenomen/
Soo is den stryt alreets ten epnde al ghekomen.
Keyser Wel weder-roeptse dan/ want u uptvlucht is slecht/
Die tupghen dat ghy zyt beancrsticht voor't ghevecht.

Een Schilt-knaep met de blancke helm knielt.

Prins Amaran/ myn Vrouw de Koningin van Tharsen/
Die raed u desen slach te setten upt u harsen:
Want siet/ den stommen Heer die ghy beroept ten stryt/
Die is van hoogher zaet/ en stercker als ghy spt:
En't recht is op zyn zyd/ dies soud ghy onder leggben.
Amaran. Ghy moogbt de Koningin van mynen't weghen seggben/
Haer raet komt al te laet/ en dat ick niet en stel
Betrouwen noch gheloof in't vollick vande hel.
En is de Ridder sulcks als ghy hier komt verklaren/
Te liever is hy myn/ ick wacht de upkomst garen.

Schilt-knaep schenckt Seghe-Heer den helm.

Edele jonghe Heer/ myn Vrouw u desen schenckt/
Op dat ghy haer daer na tot zynder tydt ghedenckt.
Zeege. Me-vrouw/ de Koningin/ komt my meer goets verlienen/
Als ick nu niet en kan/ maer hope te verdienen. De jongen binn.
Keyser Komt herwaerts Vrederijck/ komt herrewaerts by myn/
En ghy Heer Olymael/ ghy sult de Rechters zyn:
Zeege heer komt gewapent uyt. Gaet segbt de Keyserin/ wil sy't ghevecht aenschouwen/
Dat sy ter veynster gaet met al haer staet-Joffrouwen.
Daer komt de wapen-Heer/ nu krygbt de Prins de rest.
Wel aen steeck de Trompet dat ellick doe zyn best.

Hier 'tgevecht, hy doot hem, en brengtet hooft voor de Heeren.

Zeege. Legbt daer/ o booser schalck! die stoutlijck dorst verdichten
Een helsche Duyvels vont/ en die een Maegbt aentichten.
Me-vrouw daer is de kop: gelieft u anders pet?
Aertsche Keyser Neen Held/ ick ben voldaen/ my is ghenoech gheschiet.
Zoetmoedich Jongelingh/ myn woord sal ick u houwen/
En doen u tot een Vryd u selfs ghewonnen trouwen.

Myn

Mijn Heeren/ wat dunckt u/ lach dese Prins ter neer/
Waer ick op heden niet de alder-armste Heer?
En waer ick niet gheweest bedwonghen te kastijen?
Mijn dochter sou de doodt onschuldich moeten lijen.
De Goden hebben danck/ en u heldich bestaen/
Die van mijn droevich hert de sorghen hebt ghedaen.
Ten gheve u niet vreemt/ ghy Koninghen en Heeren/
So ick boven ghewoont/ den edelingh wil eeren:
Want soodanighen volck die maecken haer gheacht
De gantsche Werelt deur/ deur deughden ende kracht:
Haer komt de eere toe/ en niet die haer begheven
In pd'le feesten groots/ noch in een vrolijck leven/
Van lupe ledicheyt en and're mack'lijckheen:
Wat eer dat ick bedenck sy is my noch te kleen/
Om dies wil dat hy heeft beschermt met sijn handen
Het leven van mijn kindt/ en het Rijck vande schanden
Verlost: en daer toe noch den vyant selfs ghedoot/
Dat my en u altsaem berept een blijdtschap groot.
Maer ongheluckighe! hoe varen doch u wonden?
Komt gaen wy/ o myn soon! soo werden sy verbonden.

Aertsche Diana en Zeege-Heer, sittende in een fluweelen stoel.

Ick bidde u mijn vrient om 't Gheloof vande Goon/
En om de liefde daer ghy mede naemt de kroon
Van Brandemantes hooft/ dat ghy my wilt verklaren
D naem en u gheslacht/ en wie u ouders waren?
En van waer dat ghy sijt/ u sweerend' op mijn eedt/
Dat ick u loonen sal met 't dierste dat ick weet.
Dat's met mijn eyghen hert/ dat ghy te vreen sult stellen
Met de begeerten die 't met lust om weten quellen:
Met dien bedinghe/ dat voort ghy sult sijn ghelijck
De Meester van mijns selfs/ en van mijns Vaders Rijck/
En voort van al het sijns; vertrout ick sal't u maken.
Ick seg u dinghen die myn op het naeste raken/
Met onghevepnsde mondt: daerom/ myn ziel! indien
Ghy teghenwoordich my niet stracks wilt sterven sien/
Soo doet als ghy behoort/ en wilt eens overlegghen/
Wat stercke liefde my noch andermael doet segghen
De jonsten van mijn hert/ soo vry als onbequaem/
Met groot perijckel van mijn eerelijcke naem.
De Min heeft myn verboert myn schreumhertighe vresen/
En myn natuur en is niet soo sy plach te wesen.
Met wat een lijdsaemheyt verdroech ick stil by my
De bitterheyt des smaets van uwe weyghery?
Als ick oock by u quam en sprack u vande saeck/

Door fepl van u ghehoor/ en manghel van u spraeck.
Maer nu u alles is ten vollen weer ghegheven/
En nu ghy voor u siet de gheen die selfs haer leven
Sou off'ren voor u op/ soo bidt ick u/ en weest
Soo halstarrich/ soo hart/ noch onbedacht van gheest/
Dat ghy af-slaet het goedt dat u werdt aengheboden
Van 't luck/ van min/ van my/ en vande goede Goden/
Tot loon/ om dat ghy my beschermt hebt myn lyf.
Ontfanght my/ u vriendin/ en tot u wettich wyf.

De leste Wt-komste.

Zeege. Doorluchtighe Princes/ en groot vermoghen Vrouwe/
De machtighste Monarch sou hem gheluckigh houwen/
Die u verwerven mocht/ ten aensien van u jeucht/
En ryckе ryckdom groot/ en u volmaeckte deucht.
Hoe veel te meer dan ick/ dolende arme Ridder/
Die niet meer goets en heeft als een beropden bidder.
Die ghy behouwen hebt: en soo vert hebt ghevracht/
Dat ick de grootste my van al de Werelt acht.
Ghy heft my op den top des eers op 't onversienste:
Daerom myn waerde Vrou! heb ick eenighe dienste
Myn leven u ghetoont/ sy quamen u recht toe:
En 't is myn leet dat ick gheen meerder u en doe.
Maer na dat u belieft myn staet en naem te weten/
Soo weet dan dat ick ben den Vondelingh gheheten/
Soo myn de Koningin van Tharsen deed' verstaen.
Van myn gheslacht heeft sy myn noch gheen kunt ghedaen.
Dus overdenckt met raet/ o Vorstin aller Vrouwen/
Oft u al nut sal zyn dat ghy soo laech sout trouwen.
In dient u wel ghevalt soo sweer ick u myn trou/
En neem u datelyck tot myn ghetroude Vrou.

Aertsche. En ick u tot myn man. Seeg. Ick heb niet durven dencken/
Op 't gheen dat u ghelieft soo heus aen myn te schencken.

Aertsche. Komt gaen wy/ o myn troost! op dat wy voort de feest
Bestellen alst betaemt. Amour. Ghy hebt wel uptgheweest.
Ghy hebtje vrydach wel e vast/ doeje niet propertje?
Ick moetje laten uptschild'ren frays ghewys op jen kopertje/
En dragen jou as de Wees-mannetjes op myn verweende borst/
In plaets van een sufflet. Elementen 'k heb sulcken dorst.
Hoort volckje/ blyft wat staen/ ick moet jou allegaer wat vraghen:
Seljе jou ghelt of tydt uptgaende ook beklaghen?
Maer statet jou wel an/ soo doet my lustich na/
En klapt eens in u handt/ en roept een stemmich ja.

Anno 1618. den 8 Iunij.

't Kan verkeeren.

G. A. Brederood'.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Lijck-dichten

Over 't af-ſterven

des Aerdighen ende Vermaerden Poëts,

GARBRANT ADRIAENSZ,

BREDERODE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Gerbrand Adriaensz Brederode Amsteldammer is gheboren in 't Jaer 1535, den 16.en maert, ghestoruen den 23.en Augsti des Jaers 1618, op d'uer zyns gheboortes, tusschen 9. en 10. ueren 's voormiddaghs.

VRaeght ghy wat *Breed'ro* deed' de doodt?
De Gheest die was het Lijf te groot:
Nu hebben met hem Spel en Kluyt,
En alle soete Deuntjens uyt.

H. C. H.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

EPITAPHIVM,
Ofte
Graf-dicht /
Op 't Overlyden van den Sin-rijcken Poëet
G. A. BREDERODE.

DE snel-vluchtighe Faem op haer Basuyne blaest/
En maeckt door haer gheschal my 't hert in 't lijf verbaest.
Wat komter voor gherucht nu klincken in mijn oozen?
'k Woud' ick doof waer geweest doe ick sullicx most hoozen.
Wen sept dat Atrop' heeft Breed'ro zijn draet ghekort/
En de ziel-loose romp ter aerden is ghestort.
De felle Doodt/ die doch niemanden niet wil vieren/
Deez' heeft hem ook ghetreft door ad'ren/ ze'en en spieren.
Seght my eens hels ghedzocht/ wasser geen meer als deez'/
Daer ghy op lossen mocht uw' uytgherechte peez'?
Van soo veel duysenden most ghy deez' juyst uytkiesen/
En doen ons soo een licht in duysternis verliesen?
Of quam u in den sin (te weten) dat den helt
Altijdt voor zijn devijs/ het kan verkeeren, stelt?
Ghy wilden dat hy self in der daedt souw bevinden
Het gheen daer hy zijn werck altijt mee plach te binden.
O ghy leergier'ghe jeught! treckt aen het rouw' ghewaet:
Ghy mannen Redenrijck toont me een droef ghelaet.
Siet ghy de Musen niet hoe droevigh dat zy treuren?
Hoe trecken zy haer hayr/ hoe sy haer kleed'ren scheuren?
Siet ghy Apollo niet hoe hy zijn glansich hooft/
Door duyst're swarte mist van 't klaer schijnsel berooft?
Om Phaëton zijn soon mocht hy niet droever wesen/
Als hy is om Breed'ro, die waerdigh wierdt ghepreesen.
Amstel-goddinnen al/ ghy Nymphen van het Ty,
Verbiedt dat men als nu u blauw veldt niet herp.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Ghy oorlooghs schepen groot/ wilt nu nergens heen vluchten:
Maer upt u holle bupck wilt nu eens hert'lyck suchten:
Toont nu u grof ghelupt/ gheeft dat voor een gheschrey/
Ende tot by Charon, doet hem daer mee gheley.
Neemt in u vanen al/ laet gheen wimpels meer draven;
Maer laet in plaets van dien al swarte vanen wapen.
Oock segh ick datmen noch de speel-plaets heel en al/
Met treur en droevich swart al-om behanghen sal.
Wech jockerny en boert/ wech alle sottigheden/
Datmen den tydt nu niet in 't bly-dicht gaet besteden.
Ter plaetsen daer te voor de blydtschap heeft ghewoont/
Dat daer nu niet en wort dan treurighept ghetoont.
(Ick segh) ter plaets men plach te speelen bly Comedy,
Datmen daer speel/ als nu/ een droevighe Tragedy;
Want men ten vollen niet beklaghen kan de Man.
En vraeght ghy wie het is? zyn werck 't ghetuyghen kan.
Hoe wel de schrale doodt hem niet wilde verschoonen/
So sal nochtans zyn lof onsterflyck by ons woonen.
O schranckelaer! ghy docht het al ghewonnen was/
Doen ghy de ziel verjoecht/ en liet ons d'ydel kas.
O neen! hy is nu al/ dat meucht ghy wy wel weten/
In 't soet Elisy velt/ al waer hy is gheseten
Niet verre van Homeer, niet verre van Virgiel,
En heel dicht by Ovijd', die 't boert heel wel beviel.
Dat ick Cumaens Sybil nu mede had te vriende;
En als den Troysch Enée dees' dinghen eens waer siende/
Wat treffelycker woort/ wat sinnelycker praet/
Wat stichtelycker reen dat daer wel omme gaet.
d'Aenlockende Syreen die d'Grieck vreesden te hooren/
My souden met haer sangh (als dees') soo niet bekooren.
Leeft daer gheswinde heldt/ leeft daer upt alle nyt;
O vrienden tot een vreught/ u vpandt tot een spyt.
Hoe wel de kille doodt u ziel upt 't lyf ging dringhen/
Soo salmen t'alder tydt u lof noch hooren singhen.

Ick

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Ick woud' men alle jaer/ met een ghesette straf/
Met lof-sangh en ghedicht most knielen voor het graf/
Dat peder om het krapst' dat selfde most vercieren
Met bloemen/ loof en krupt/ en groene Eglentieren.
Als ons van kints kindt dan sou worden afghevraecht/
Waerom men voor dat graf alsulcke sorghe draeght?
Men sou hun seggben dan/ vertellen oock te deghen/
Breed'roods Reliquien zijn 't/ die zijn alhier gheleghen.
Dit graf beslupt 't lichaem/ 'twelck scheen te korten schijn:
Doch zijn dicht/ lof en naem onsterffelijck sal zijn.
O helt! zijt niet bedroeft/ wilt u met Nectar laven:
Want ghy noch levend' zijt/ al zydy schoon begraven.
O onbekenden vrient! ick wensch mijn leste wens/
Dat is/ u glory niet in eeuwighept verslens.
En al die eenichsins de Poësy beminnen/
Sullen in u ghedicht altijt vermaken vinnen.

Roemt u leven alijnd.

WIe upt lief d' lieft de konst van boertighe gedichten/
Siet onsen Breed'ro aen: hoewel het rif bemest
In vaste aerde is/ zijn gheest by ons hups-vest
Door Kpmerpen veel/ die d'onse mensch seer stichten.

I. Visscher. Men moet daer aen.

ANACREONTA suum jactavit GRÆCIA vatem,
PETRONIUMQUE sibi vendicat ITALIA.
Dulcia qui blandis miscebat scommata verbis,
Queis lepidè in risus SCHENA soluta fuit.
Hunc BATAVI fortes sibi delegêre Poëtam,
Sed nimium fatis occubuit properis.

N. I. à W.

Treurt

T Sterft niet/maer lieft ghy hem/ so gunt hem 't eeuwigh leven/
Hy blyft toch Breedero, die hy altyt heeft gheweest:
Hy leeft al rot zyn lyf/ daer lept niet aen bedzeven:
By Gode rust zyn ziel/ hier sweeft zyn groote gheest.

DAt niet dooz leer alleen de Nar der Poëspen
Ontspzinght in ons: maer dooz natuur oock werd' geteelt:
In Gerbrant Breed'ro blyckt/ die dooz zyn Kpmerpen
Syn gheestighe natuur in eeuwigh lof verbeelt.

P. L. S.

HAlf dooden die verquickte Breed'ro met zyn dicht/
Dat leedt de doodt niet/ die hem doode met zyn schicht.

T. C.

DE Schaver onses taels/ wiens roem niet sal versterven/
Laet ons zyn Dicht/ 't Lyf d'Aerd'/ de Ziel den Hemel erven.

Noſtra damus læti.

WAt schuldicht-men de doot die Breed'rood' heeft bestreden
Te jong? daer sy hem sach soo out en grys van gheest.
Een Plautus in zyn rym/ een Cicero in reden.
Sy meend' hy meed' in tydt een Nestor waer gheweest.
Wanneer zy oock Griaen, Rodrick, Lucell', en and'ren
Bekleeden sach 't Toonneel/ die sy te leven dacht:
Des vreesigh of hy noch meer zielen mocht verand'ren/
Scheen immer meer als recht dat sy hem t'onder-vzacht.
Ach doodt! die ons ontneemt 't geen nopt ghy weer kunt geven;
Die stout'lyck maept ter neer so jongen groenen plant:
Doch hy is doodt: zyn naem en schziften eeuwigh leven/
Die 'tgantsche Neerlant dooz zyn peder vooz de hant.

Ama chi t'ama.

Self-

SElfstandich Breed'ro blijft/ Doodt zijnde en verdzeven:
Want zijn Poëets vernuft doet hem self standich leven.

HIer herbercht 't Lijf/ wiens Gheest in schertsen munten upt/
En met veel Boerterp steeds swanger gingh van herssen/
Wien Charon willigh voerd' om sunst in d'oude schupt;
Vermits de sieltjens noch lachten om zijn farcen.

I. v. V.

AErd' zijt ghy eerst geweest/ nu weer tot aerd' verscheenen
Roem-ruchtighe Poët! u lichaem dijd' tot aerd':
Ghy laet hier Vzient en Maech/ en sleept ten grave waert
Een wit ghecierde kleedt om u Ys-koude beenen.
O woon-plaets rust by God/ eenigh gaet ghy vereenen
De schzompelighe Aerd': o Phoenix hoogh vermaert!
Bleef hier een kozte tijdt/ vlucht op veel langher vaert:
Wy u na-volghers zijn na 't strecken onser meenen.
O pzonck van Amsterdam! der eenigher Poëten/
Ghy sult in gheener eeuw' by pemant zijn vergheten:
Maer u lof-rijckich werck sal groepen dooz de lucht.
Al leght ghy af-ghesloost met aerde vast besloten/
O naem/ u roem/ u lof sal meerder noch vergrooten/
Roepen volmondich wt; dit's Brederoods gherucht.

Een in 't hert.

In Effigiem.

HA Goddelijcke konst! die na zijn Doodt het Leven
So wesich hebt gemaelt: ach waer het vooz gedaen!
Licht had de Doodt gedoolt/ op 't Beelt haer schicht geheven:
Wy hadden ons Poëet/ en ghy meer eer begaen.

Non nobis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

O Sonne van ons roem/ hoe zijt ghy so verdweenen/
Dat ghy u glinst'rich oogh' nu schuylende bedeckt?
Waer door de Duytsche tael so helder heeft ghescheenen/
Door kloecke rijms-gedicht/dat peder daer van spreckt.
De waerheydt van deef' saeck heeft klarelijck beschreven
D handt/ de welck u gheest by ons noch hier doet leven.

Rethorica die treurt met suchten en met steenen:
De Musen al ghelijck met droefheyt zijn bekleedt.
d'Amstelsche Maechden al seer bitterlijcken weenen/
Teghen het ongheval van dit bedruckte leet.
De Rymers weten niet ghenoeghsaem uyt te spreken
De wreethept van Atroop, die u dus heeft versteken.

Versteken/ ach! eylaes! u gheest/ soo 't schijnt/ moet rusten
Van soete rymery: 't gheen ghy soo vloeyend' goot
Tot peder zijn vermaeck/ tot yder zijn wel-lusten/
Dat ghy Rethorica vervulde dick haer schoot.
D lichaem lept nu wel in d'aerde bleeck besturven:
Maer ghy hebt door u gheest een eeuwich lof verwurven.

Een lof/ wiens roem men niet genoeghsaem kan uytbrallen.
Een lof die steets by ons in overvloet noch sweeft.
Hoe wel u lichaem swack ontydich is ontvallen/
Soo achten wy dat ghy in u gedichten leeft.
Dies schreeft ghy wel te recht/ Bredero, 't kan verkeeren.
De waerheyt van deef' spreuck wy door u selver leeren.

T. H. Yvert na 't recht.

D E vreeselijcke Doodt die ons ruckt uyt der aerden/
En voert de zieltjens heen/ een peder op sijn stee/
Die quam lest onversiens/ en nam den Breed'ro mee/
Die/ tot haer trots en spijt/ veel oeff'naers wederhaerden.

Als

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Als hy begaeft met Geest zyn schrand're harssens snaerden/
En queelde hoogh en laech/ ghelyck Oryan dee:
Ja gaerden hy malkaer de off'naers op een Ree/
Die hy door boerterp haer grootsichept verklaerden.
Den selven Breedero, den oud' verliefden lever/
Na-bootser der natuur/ de peerle van den ghever/
Eplaes! die is gevelt/ zyn lichaem zyn wp guyt.
Maer zyne Musa leeft/ spyt mag're meugh-al spyt/
Die komt ons alle daegh in zyns gheests Bogaert nooden:
Hoe wel ghy 't al verwint/ gheen rymer kont ghy dooden.

VRaeght pemant wie hier onder lept?
't Is Breed'roo, die met onderschept
Wist op ghedicht en maet te schryven.
Dit is de stede van 't lichaem:
Maer zyn onsterffelycke naem
Die sal hier eeuwen by ons blyven.

I. I. Scheep-maker.

GRoot was u Geest/ te recht dies oock is groot u naem:
De felle Doodt u 't Lyf alleen hier kon bederven/
Wiens ziel heeft Godt: u onverganck'lyckheyd/ u faem
Sal met Terens en Plaut' des Werelts doodt be-erven.

VRaeght pemant wie dat hier lept in dit graf begraven?
't Is Bredero den Heldt/ een treffelyck Poët/
Die ons so ryck beschonck met zyn konst-rycke gaven.
Al is zyn lichaem doodt/ zyn gheest bzalt wyt en bzeet.
Syn spelen treurigh/ bly/ en lietjes deftich/ kluchtigh/
Die hy ons stael-ghedenck upt-muntigh heeft vereert:
Soo dat zyn groote Geest noch levend' leeft wyt-luftigh:
Waer door zyn loflyck lof staech meerder wozt vermeert.

Besoeck in oorbaer elck sin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Lijck-klacht,

Over 't droeve af-sterven van den recht-aerdighen/ waerdighen/ en waerdighen Poët/

G. A. BREDERODE.

INdien u/ groote Goon! de droeve klachten raken
Van 't Wereltsche gheslacht/ so guntme toe te maken/
Tot laetste eere van den gheestighen Poët/
Een rede die vermomt gaet in een treurigh kleet;
Op dat hy by de schaer der afgheleefder helden/
Welcker groot-gheestichept een ouwer eeuw' vermelden/
G'lijck by ghelijcke zy/ noch dat sy sonder dienst
Syn wtvaert/ die is ons (laes!) verviel op 't onversienst/
En soo mach zyn vernoecht/ g'lijck eertijts door het blaken/
En off'ren/ 't Grieckssche heyr haer Vorst te vreen kon maken:
Maer 't schynt 't geen ons misnoeght de groote Goon niet kreunt:
Hoewel hy steets op Goon heeft van zyn konst gesteunt:
Want anders sou de God/ van wien de God der sanghen
Is hebben doen zyn tijdt/ en levens loop verlanghen/
By 't selschap smakelijck/ by vrienden en by maghen/
En die zyn groote gheest so goeden jonst toe-draghen/
Het goddeloos ghevroet der susters/ die de draen
Door nydichepd verkort/ had hem wel laten staen.
Nu ken hy geenichsins door listen noch door laghen/
Of kloecke kunst/ zyn hooft weerom te rugghe draghen
Wt de vergetelhepd/ en 't perck daer ghelt noch gout/
Noch gheene mogenthepd zyn oude kracht behout.
Ay! benje noch so/ Goon! gh'lijck asse placht te wesen/
Datmen u door ghedicht noch soethepd ken belesen:
Soo dunckt me benje hart/ gelijck het eertijts docht
Die konstenaer/ die tot het stil-staen heeft ghevrocht
Het schuwe Wilt/ de snel af-vallende Rievieren/
De Veughelen des Luchts/ en al de Water-dieren.

Maer

Maer benje wat verſacht dooz het verloop van tijt/
Soo toont nu datje alſoo goedertieren zijt
Als d'onder-aertſche Goon/ die om de cierlijckheyt
Van wel gheſtichte reen/ hem hebben toe-gheſeyt
Al't gheen hy vperigh badt: ſoo dat hy daer zijn Vzouw'
Herkreghen heeft/ tot trooſt van d'onghemete rouw'.
Maer hoe? de opper-Goon/ die met haer blyde ſcharen
De ſalen van criſtal en diamant bewaren/
En oozdeelen al't gheen dat hier beneen gheſchiet/
En lieten/ achtme/ toe dit ſonder reden niet.
Apollo heeft miſſchien dooz ſoete vleyerpen
De Dochters van de nacht beweecht om af te ſnyen
De al te langhen draet/ in zijn ſin; of miſſchien
Dat Jupiter ghepozt van hem/ 't haer ging ghebien.
De plaetſe die hem komt laet ghy hem wel ghenieten;
Dan laet het u doch dooz medogenthept verdzieten/
Dat ghy hem ons ontruckt ontpd'lijck/ en vereert
Ons zijn geſelſchap/ dat ghy licht noch wat ontbeert.
Dan iſt hem lief (ghelijck hy walchde van der aerde/
En't ſlecht onkundigh volck) ſoo hout hem daer in waerde:
Vereert zijn hooft een krans: Jupijn ken hem zijn ſoon/
En vper hem minder niet als pemant van de Goon.

H. C. H.

VErſlaghen en bedzoeft ſoo is Melpomene,
Om datſe heeft ghedoodt die haer het leven de.
Thalia is verſuft deur dienſe heeft verlozen
Ons Bredero, deur wien haer kluchten zijn ghebozen.
De Werelt ſept/ ick wil u alle trooſten gaen/
Met dat ons Garbrants rijm ſoo lang als ick ſal ſtaen.

A. van Mildert. Weeſt milt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]

Lijck-dicht,

Over 't ſterven van den Tael-gierighen Poët

G. A. BREDERODE.

DE doodt die ſlacht een gierigh menſch/
Die nimmer heeft zijn volle wenſch/
Al had hy goet en ſchat met hoopen.
Wat baet een gierigaert zijn goet/
Als dat 't hem treurigh leven doet?
Ja kan niet een uur levens koopen.
Even ſoo gaet het met de doodt/
Die niet vernoeght aen klepn noch groot/
Rijck/ edel/ wijs/ van goedt of have:
't Vernoeght hem niet voor hy 't al heeft:
Ofmen bedroeft of vrolijck leeft/
Hy ſleept het al neder ten grave.
Waer op/ o menſch! draeght ghy dan roem/
Op 't leven dat maer als een bloem
Delept/ verſlenſt dat hooft ſlaet neder?
Out/ jong/ fris/ kloeck/ die gaen ons voor/
Wy volghen al ghelijck haer ſpoor/
En gheen van allen keert hier weder.
De romp rot hier wel inde aert/
Dan niet te min blijft hy vermaert/
En leeft noch langhe na zijn ſterven.
Die met verſtandt of kloecke daet/
Zijn Teſtament ons achter laet/
En maeckt ons al deelachtigh t' erven.

EYNDE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
341 C 11 [7]